

DEMOKRACIJA

Leto III. - Štev. 19

Trst - Gorica 13. maja 1949

Uredništvo: Trst, ulica Machiavelli 22/I - tel. 62-75
 Uprava: Trst, ul. S. Anastasio 1/c - tel. 30-39 —
 Gorisko uredništvo: Gorica, Riva Piazzetta 18
 Cen: posamezna številka L 15. — Naročnina:
 mesečno L 65 (za inozemstvo L 100). — Postni
 čekovni račun št. 9-18127.

Lahja vsak petek

Smisel našega boja

Od vseh gesel, kar so jih v sedanjem volivnem boju vrgli v javnost nasprotniki Slovencev, je najbolj značilno tisto, ki ga je v zadnji številki zapisal šovinistični »Il lunedì«. Ta pravi: »Kdor je Tržačan, ne more biti Slovenec; kdor je Slovenec, ne more biti Tržačan!«

Z drugo besedo se to pravi: Kdor je Slovenec, nima pravice do življenja tukaj, kjer njegov rod prebiva in trpi tisoč tristo let! Slovenec nima pravice do življenja na svoji zemljici, kjer bi po vsaki pameti moral veljati za tujca tisti, ki je prišel sem s trebuhom za kruhom, bodisi kot gost, kot pritepenec ali kot ostvajalec.

V tem sramotnem izreku je povzeta vsa trpkha resnica o resničnem misljenju in razpoloženju italijanskega naroda. Ta je s svojim šovinizmom ter imperializmom spravil v nesrečo sebe in pol Evrope, a se od lastne žalosti sam ni češčesar naučil.

Značilno in žalostno je, da kdor koli tako gesla lahko uporablja za volitve na našem področju. Tudasne vladajo tisti, ki so si ob začetku druge svetovne vojne slovensko zastavili kot cilj uničenje fašizma. Bistvo fašizma je pa plemenka in narodna nestrnost, kratenje osnovnih človeških pravic, zlasti pravice do življenja, pripadnikom drugih narodov.

Nam Slovencem to gesto še zlasti priča, da se razmerje med nami in Italijani, edinimi resničnimi tuji na tej zemljici, ni v stoljetih žal nič spremenilo, marveč kvečjemu poslabšalo.

Pred več kakor sto leti se je izrski renegat in poznejši simbol tržaškega šovinizma, Rossetti-Rasetti, potegoval za mesto občinskega tajnika v Trstu. Tedanj trenutni gospodarji mesta so mu postavili pogoj, da mora znati tri jezike: italijanskega, nemškega in slovenskega. S tem so oni in on uradno priznali, da so Slovenci tukaj, da imajo pravico do življenja in do človeškega ravnanja.

Danes pa si nam to pravico — in to v senci zahodne demokracije — upa javno odrekati vsak bivši črnostrajnik, čigar predniki so pred sto leti pasli koze kje po Kalabriji in se jim o kakem spretalijanskem Trstu še sanjalo niti.

Zdravje pamet, koristi obej narodov, ki morata živeti drug ob drugem na tem področju in konserti dežela v njegovem zaledju — vse to bi zahtevalo, naj tukaj vladaju mirno sožitje ter se razvija kvečjemu plemenita tekma v podjetnosti in sposobnosti. Namesto tega pa divja v Trstu že sto let zagrizen narodnostni boj. Ta je zlasti pod vlogo fašizma dobil oblike, ki pomenijo eno največjih sramot današnje evropske politike.

To pa bomo moči doseči le, če bomo svet opozorili na smisel našega boja, ki je boj za življenje v smislu temeljnih demokratičnih načel in izjav.

Otdoljnja prilika za to so bližje volitve. Pomen in namen našega nastopa pri tistih je isti kakor smisel našega narodnognega boja že sto let tem. Gre za nenepravico do življenja: ore za pravico do obstanka slovenstva tukaj; ore za vsakega Slovenca posamezno in za vse skupaj kot celoto.

In svojo voljo do življenja ter svojo zahtevo po tež osovnih pravicah bomo pokazali le, če bome ne internacionalno, ne renenatsko marveč VÖLILI SLOVENSKO!

Igra za Trst se nadaljuje

25. aprila je bil poklican v Washington britanski vrhovni poveljnik na anglo-ameriškem področju Svobodnega tržaškega ozemlja, general Airey.

Med uradnim obiskom v Združenih državah je bil sprejet pri predsedniku Trumanu, pri zunanjem ministru Achesonu, pri načelniku vrhovnega poveljstva ameriške vojske, generalu Bradleyu, in pri voditelju Marshallovega načrta. Po uradnem poročilu je bil sprejet pri predsedniku Trumanu, pri zunanjem ministru Achesonu, pri načelniku vrhovnega poveljstva ameriške vojske, generalu Bradleyu, in pri voditelju Marshallovega načrta. Po uradnem poročilu je bil sprejet pri predsedniku Trumanu, pri zunanjem ministru Achesonu, pri načelniku vrhovnega poveljstva ameriške vojske, generalu Bradleyu, in pri voditelju Marshallovega načrta.

Isti dan je Varnostni svet Združenih narodov na sovjetsko zahtovo znova razpravljal o imenovanju guvernerja za Svobodno tržaško ozemlje. Sovjeti so spet predlagali švicarskega polkovnika Flueckgerja, ki je bil 1947 britanski uradni kandidat za to mesto.

Proti predlogu je nastopil britanski zastopnik, ki je trdil, da so se raznere toliko spremenile, da postavitev guvernerja ni več ustrezna in da bi bilo najboljše Trst vrniti Italiji.

To pot so o sovjetskem predlogu tudi glasovali. Zanj sta bila (Dalje na drugi strani)

Slovenska narodna lista za tržaško občino

Volivni znak „Lipova vejica s helebardo“

- 1) Agnello dr. Josip pok. Josipa, odvetnik, rojen v Trstu 17. 3. 1904, biv. na Općinah, ul. Ermaida 8;
- 2) Sosič Milan pok. Andreja, inženir, rojen v Trstu 7. 6. 1908, b.v. na Općinah, Prosečka ul. 6;
- 3) Sossi - Sosič Zoran od Rudolfa, delavec, rojen v Trstu 29. 1. 1915, biv. na Općinah 161;
- 4) Abrami - Abram Lavra od Josipa, profesorica, rojena v Trstu 7. 2. 1919, biv. v Trstu, ul. S. Francesca 44;
- 5) Udovč dr. Peter pok. Andreja, trgovec, rojen v Trstu 3. 5. 1901, biv. v Trstu, ul. del' Istra 139;
- 6) Podobnik Josip od Jakoba,

- 7) Tence Kristjan od Jakoba, kmet, rojen v Trstu 13. 9. 1891, biv. v Sv. Krizu pri Trstu 54;
- 8) Lorenzi - Lovrenčič Pavla por. Sancin pok. Antonia, gospodinja, roj. v Trstu 27. 6. 1900, biv. v Trstu, ul. dei Giardini 57;
- 9) Cerkvenik Teodor od Antona, študent, rojen v Postojni 11. 12. 1926, biv. v Trstu, ul. delle Cave 15;
- 10) Kalin Ferdinand od Mateja, obrtnik, rojen v Trstu 6. 12. 1903, biv. v Padricah 7;
- 11) Vodičar Franc od Antona, delavec, rojen v Boki Kotorski 3. 4. 1894, biv. v Trstu ul. Torre bianca 18.

Od srede do srede

5. MAJA: Ljubljanski radio zavaca kot nenesična poročila, da bi Tito misil na preosnovno svoje vlade, v katero naj bi prišli tudi zastopniki opozicije: Subašić, Grol in drugi. — Komunistično sodišče v Varšavi je odsodilo na smrt sedem pripadnikov poljske podtalne osvobodilne vojske. — 31 oseb, med nimi prvo moštvo italijanskega vodilnega nogometnega kluba »Torino«, je našlo smrt pri letalski nesreči v Turinu. — Pri občinskih volitvah na Skotskem so laburisti močno nazadovali na konči konservativcem. — Dosedanj sovjetski visoki komisar za Avstrijo, Kurakov, odstavljen. — 20 tisoč evropski protikomunistični begunec je dosegel v Združene države. — Grški uporniki ponujajo po svojih rdečih prijateljih v Združenih narodih znova mir vladati, ki zahteva od njih brezpogojno vdajo. — Tito je sprejel britanskega generala Mac Leana, ki je bil med vojno načelnik angleškega vojaškega zastorstva pri komunističnih partizanih v Jugoslaviji.

6. MAJA: Predsednik Glavne skupine Združenih narodov, dr. Evatt, nadaljuje z grškimi, albanskimi, bolgarskimi in titovskimi zastopniki pogajanja za pomirjenje na Balkanu. — Argentina je v Rimu ustanovila posebno šolo za izseljence. — Novi oddelki komunistov so vdrli iz Bolgarije na grško ozemlje. — Britanski in italijanski zunanjji minister se pogajata glede usode italijanskih kolonij, ker Anglia nastrotuje vsaki mili na kako vrnitve teh posesti Italiji.

7. MAJA: Grška vlada poroča, da Albanci prisilno mobilizirajo grško manjšino v Albaniji za rdečo querijo v Grčiji. — Madžarska vlada obtožuje Titovce, da so en sam dan spravili na Madžarsko 100 svojih vohunov. — Poljski komunistični tisk je začel slivovali naradi novega primasa, nadškočnika Višinskoga, češ da poziva Poljske v turni na boj proti sedanji rdeči vladi. — Beograjska »Politika« obtožuje Sovjet, da pripisujejo raznim ruskim in sovjetskim učenjakom stevilne iznajdbe Jugoslovjanov: Tesle, Saviča in jezuista Boškovića, ki ga sovjetski tisk proglaša za Italijana.

8. MAJA: Romunsko komunistično vojsko sodišče je zavrnilo priziv kmetskega voditelja Maniuja, ki so ga lani odsodili na do-smrtno ječo. — Češka komunistična vlada zanikuje poročila, da bi bila zaprosila za pristop k Marshallovemu načrtu. — Zastopniki Holandije ter Indonezije so po posredovanju Združenih narodov sklenili sporazum o ustaviti sovražnosti. — Sovjeti s 60 postajami vedno bolj močjo ameriške in britanske oddaje za ruski narod, da bi ta ne zvedel resnice o posredovanju njihove politike na Zahod. — »Borbë napadla Sovjeti in njihove podložnice, češ da niso svojemu tisku pustile pisati ničesar o pravomajskih proslavah v Jugoslaviji. — Britanski zunanjji minister Bevin je odpotoval v Berlin, da pohvali osebje letalskega mostu in berlinsko prebivalstvo za junastro med sonjetsko zaporo. — Volitve v pokrajinsko zborenco na Sardiniji.

9. MAJA: Predsednik Združenih držav Truman praznuje 65. rojstni dan. — Titova uradna agencija Tanjug zavaca ameriška poročila, da se nad 20.000 Križarjev ob podpori vsega prebivalstva bori proti komunizmu na Hrvatskem in drugod. — V Zvezni se je začelo sedanje gospodarske komisije Združenih narodov za Evropo, katerega se udeležujejo vse zahodne in vzhodne evropske države. — Beograjski radio toži, da je sovjetski in kominformistični gonja proti Titu vedno hujša. — Papež Pij XII je govoril članom kongresa katoliških delodajalcev proti prevaranemu podprtjanju industrije. — Začetek delnih občinskih volitev v Veliki Britaniji, ki bodo značilni za razpoloženje britanskega ljudstva na srednjem ribnivalstvu. — V Washingtonu zavaca poročila britanskih listov, da bi bil Stalin Trumanu predlagal sestanek v dveh, na katerem naj bi uredila vse sporne vprašanja, ki bude nadaljevati s strejanju in spopadih na mehaj med Jugoslavijo ter Madžarsko in Albanijo.

Hrvati Slobodne Teritorije Trsta!

Približuje se dan općinskih izborov. Prošlo je više od 30 godina od dana kada Hrvati i Slovenci ovog područja nisu mogli slobodno da glasaju i da izaberu sebi svoje prave narodne predstavnike.

Dugotrajna i teška borba slobodljivih naroda protiv tlačenja i tiranije izvojila je konačno slobodu i pravdu za sve svoje ljude podjednako. NEMA VISE GRADJANA PROVG I DRUGOG REDA, NEMA VISE TEORIJA O VISOKI I NIZOJ RASI. To je danas stvar ružne prošlosti sa ovu stranu željezne zavjesa.

Plodovi borbe hrvatskih velikana Spinčića, Laginje, Trumbića i legije drugih znanih i neznanih, mogli su biti gaženi samo za kratko vrijeme. Na šečevk kroz 30 godina bio je nacionalno ugnjetavan i opterećivan ropskim dužnostima, a lišen svakog prava. Svojom borbom izvojilo je kanačno sebi pravo da može izaći na izboru slobodno i ravnopravno i da sebi izabere svoje istinske predstavnike koji će govoriti njegovim jezikom i osjećati njegovom dušom.

Hrvati S.T.T. dali su svoj prilog u krvi za zbaciwanje jedne diktature. Nema zavore ni koncentracijskog logora u Italiji gdje nisu posijane kosti naših sinova.

Nikto kao Hrvati i Slovenci ovog kraja nije osjetio što je to režim

tačne politike, režim terora, režim jedne luke, režim koji bavi da čovjek slobodno govori, slobodno misli i slobodno živi. Za nas Hrvate i Slovence svjeđeno je da li se takav režim krsti jednim drugim ili trećim imenom; svejedno nam je da li je takav diktatorski režim domaći ili tudi. Razlika izmedju njih je samo jedna, a to je koliko je jedan od njih neponosni i okrenut od drugog.

MI Hrvati i Slovenci kroz vječne smo se borili i borimo se za naše narodne pravice i za četiri osnovne slobode: slobodu vjeroispovjeti, slobodu govora, slobodu od straha i slobodu od bijede. Na ovom teritoriju to je izvojeno povijest, slobodu i pravdu, slobodu od straha i slobodu od bijede.

Hrvati S.T.T. kroz naša ustupogovorit će danas milioni Hrvata koji snagom svoje plemenite duše mrze sve tirane, sve ugnjeće pravde i slobode jednog naroda. Hrvati S.T.T. glasajte na budućim izborima za Slovensku narodnu listu, da biste vječno živeli i vječno živete.

Hrvati S.T.T. glasajte na budućim izborima za Slovensku narodnu listu, da biste vječno živeli i vječno živete.

Hrvati i Slovenci S.T.T. Slovenija

tev se ponavljajo dan na dan po vseh sovjetskih in satelitskih odalnih postajah.

Medtem ko Tito in njegovi priatelji, načelnik OZNE Ranković in ožji zaupnik Moša Pliščić, srdito obdičajo moskovske hitlerjanske napade, so drugi člani jugoslovenskega vijeća poveljstva manj nasprotni ortodoksni Staljinizmu. Kardelj in Kidrič, načelniki za vnanje in gospodarske zadatke, sta bolj zmerna. Oni se vedno podčrtajo, da je zbljanje Tito-Stalin večno hujša.

Odskočna deska za protijugoslovensko gongo je Dimitrova Bolgarija. Tam je že ustanovljena Jugoslovenska nacionalna fronta, ki jo sestavljajo protititovski izgradi.

Macedonija tvori ravnino tako ugodna tla za Stalinove operacije proti Beogradu. V podonavskih satelitskih mestih, na Ogrskem in v Rumuniji, so organizirane in pripravljene proti-Titoške brigade za poslednji udar. »Nova Borba« v Pragi, ki jo izdajajo prejšnji Titovi propagandisti na washingtonskem poslaništvu, poziva dnevno jugoslovensko ljudstvo, naj se vzdigne proti Titovi fašistični, nacionalistični in reakcionarni kliči. Isti klic za »drugo osvoboditi-

Razgled po Balkanu TITO V ŠKRIPCIH

Bogdan Radica

(Bogdan Radica, bivši načelnik oddelka za Titon zunanjih poslojev, je general Airey v Trstu priobčil daljno vladostvo izjavilo o svojem obisku v Ameriki. V njej poudarja zlasti gospodarski del svojih posvetovanj v Washingtonu. O političnih vprašanjih pravi, da ni ugotovil nobene spremembe glede staljica, ki ga je ameriška vlada zavzela v izjavi 20. marca lani. Isti dan je Varnostni svet Združenih narodov na sovjetsko zahtovo znova razpravljal o imenovanju guvernerja za Svobodno tržaško ozemlje. Sovjeti so spet predlagali švicarskega polkovnika Flueckgerja, ki je bil 1947 britanski uradni kandidat za to mesto. Proti predlogu je nastopil britanski zastopnik, ki je trdil, da so se raznere toliko spremenile, da postavitev guvernerja ni več ustrezna in da bi bilo najboljše Trst vrniti Italiji. To pot so o sovjetskem predlogu tudi glasovali. Zanj sta bila (Dalje na drugi strani)

Od srede do srede

10. MAJA: Zastopniki zahodno-nemške ustanovljene zbornice so zaveznim vojaškim upravnim izročilnikom ustavo, da jo potrdijo. — »Borbazanjuje poročila italijanskega tiska, da bi bil Tito poslat posebnega zastopnika v Pariz, da bi se tam pogajal z ameriškim zunanjim ministrom Achesonom in drugimi zahodnimi državnikami. — Romunski begunci v Združenih državah so ustanovili narodni odbor za osvoboditev romunskega naroda izpod vredčega jarma. — Pri volitvah v pokrajinskih zbornicah na Sardiniji so demokrati izgubili dosedanje absolutno večino, dasi so še vedno prvi. Močno so na njihov račun napredovali komunisti, monarchisti in novi fašisti. — Pri občinskih volitvah v Veliki Britaniji vladajo delavska stranka izgubila, konservativci pa pridobivajo. — Velika Britanija izdeluje prvo stratosfersko letalo za prenos atomskih bomb. — Papež Pij XII. je sprejel kneginjo Margareto, drugorjenko angleškega kralja Jurija VI., ki je hkrat tudi vrhovni poglavlar anglikanske cerkve. — Irska je poslala Veliki Britaniji poziv, naj se odpove sedmim severnoirskim pokrajinam, ki so še vedno pod britanskim oblastjem. — Madžarski radio otočuje titovec, da so iz Jugoslavije naredili pravo političko državo, kjer ljudstvo strada. Tito pa živi v razkošju, kakor vzhodnjaški samosilnik. — Poljski generalni konzul v Rimu, Borkowski, je odstopil, ker se ne more vrnilti v domači vrata.

11. MAJA: Pogajanja za avstrijsko mirovno pogodbo so po 53 brezuspešnih sejah odložili na 25. maj. — Nemški parlamentarni svet je sklenil, da bo prestolico nemške zvezne republike Bonn v Porenju. — 327. in zadnji dan sovjetski zapore nad Berlinom, ki jo bodo opolnoči preklicali. — V Parizu so se sešli zastopniki ustavnovne Združene Evrope, da bodo določili spored za prvo zasedanje evropske posvetovane zbornice, ki bo avgusta v Strassburgu. — Komisija Združenih narodov za Balkan sporocila, da so grški rdeči uporniki zadnje mesece dobili veliko pomoči s sovjetskega področja v Nemčiji. — Britanski protestantje se razburajo zaradi obiski kneginje Margarete pri pa- pežu.

Igra za Trst se nadaljuje

dva zastopnika, proti njemu nihče, devet članov Varnostnega sveta pa se je glasovanja vzdržalo.

Iz tega zanimivega izida je razvidno, da se zahodne velesile ne marajo glede Trsta odločiti ne tako, ne tako. Trst bo torej še naprej karta, s katero bodo vabilni ali dražili zdaj Italijane, zdaj Tita, zdaj Sovjetje.

Zadeva glede guvernerja je še naprej ostala na seznamu nerešenih vprašanj, s katerimi se mora baviti Varnostni svet. Torej ostane vse pri starem.

Zanimivo je dejstvo, da zadnjim izjavam glede vrnitriv Trsta in podobrem tržaški šovinistični tisk ne pripisuje posebne važnosti ter jih prinaša na skritem mestu in pod majhnimi naslovki.

Med Aireyevim obiskom v Ameriki je izšlo šesto njegovo poročilo o zavezniki upravi našega področja.

General v uvodu ponavlja običajne trditve o potrebi vrnitriv vsega področja k Italiji. Kjer skuša to trditve dokazovati z gospodarskimi razlogi, zahaja v škripcie, saj ostali del poročila s statistikami vred jasno dokazuje, da se gospodarsko stanje na področju od dne do dne izboljuje. Celo redni državni proračun za drugo polletje 1948 izkazuje nad pol milijarde lir prebitka, ko so sicer uradno pričakovali, da bo milijard in 260 milijonov lir primanjkljaj.

Aireyev poročilo šamo postavlja na lažne trditve, da Trst brez Italije ne more živeti. Celotne gospodarske slike iz njega ne dobitimo, ker je sestavljen površno ter izpušča razna važna poglavja na pr. podatke o resničnem prometu z Italijo itd.

V zvezi s tem poročilom velja omeniti statistiko Splošnih skladov. Ta kaže, da je skupni trgovski promet — uvoz in izvoz — po železnicah in po morju znašal marca 1949 nad 612.000 ton, to je, za 200.000 ton več kakor isti mesec lani, in za 150.000 ton več kakor v marcu leta 1938, ki velja za više v tržaški zgodovini med obevojnima.

Statistika kaže, da gre povečanje prometa in s tem tržaške blaginje izključno na račun tržaškega naravnega zaledja, ne pa trgovine z Italijo.

Upajmo, da bodo pri nadaljnji igri za Trst upoštevali, če že ne kakih načel, pa vsaj ta neizpodbitna dejstva!

Razgled po Balkanu

tvorijo Titovi izbruhi nad Sovjeti zaradi unicanja jugoslovenskega gospodarskega življenja mogočen dokumentar v zgodovini vzhodno evropskih vbratko socialističnega odnosa. Ti napadi jasno dokazujejo, da ni bila Jugoslavija nikdar tako dosledno izkoriscena od francoske, nemške, angleške ali ameriške trgovine, kakor je bila v zadnjih štirih letih od Sovjetov. Izgleda, da so Sovjeti odnesli skoraj vse jugoslovensko državno premoženje.

Preusmeritev jugoslovenskega gospodarstva

Jugoslovenski komunisti so sprva nameravali spremeniti poljedelsko in nadzadnjaško državo v močno industrijsko zgradbo. Naenkrat pa so se zavedli, da namerava Sovjetska zveza pustiti Jugoslavijo na njeni nizki poljedelski stopnji, medtem pa razlastiti vse njene surovine in izključno ruske potrebbe.

Tito je bil prisiljen vpoklicati 600.000 kmečkih fantov na delo v rudniku, uporabljajoče ruske ženjske delovne metode. ZSSR je zahtevala, da se jugoslovenske surovine izdelujejo drugod brez karke zamenjave v blagu ali izdelkih.

To je bilo združeno z izgubo skorih vseh njenih predvojnih zahodnih tržišč. Pred vojno je bilo skoraj tričetrti njene trgovine navezane na zahodne države, posebno na Anglijo in Združene države. Rusija ni storila ničesar, da odpomore tej izgubi, in njene brezobzirne metode po vojni so nadalje pripomogle k uničenju jugoslovenskega gospodarskega življenja.

Na ta način je bil agrarni položaj v Jugoslaviji hudo prizadet. Kruha in mesa je sedaj presneto malo v zalogi.

Narodnostno vprašanje

Narodnostno vprašanje je bilo vsekakor glavno orožje proti Titu. Ko je bilo na komunističnem kongresu v Bolgariji ukazano, naj se pospeši protitovska ofenziva, so dobili Makedonci, Albanci in tržaški komunisti posebno pobudo. Sporazum Dimitrov-Tito za balkansko zvezo, sklenjen pred dve leti na Bledu, je bil opuščen.

Nova kremeljska linija zahteva sibko Jugoslavijo in močno Bolgarijo. Tu sledi Stalin pravilu, ki je starejše od boljševizma, še izcaša carja, ki se je zavezal za veliko Bolgarijo, ki pa jo je onemogočil Disraeli v Sv. Stefanu

leta 1878. Ta oživljena večja Bolgarija bi bila podprta z ustanovitvijo makedonske države, v katero bi vključili sedanjo »makedonsko ljudsko republiko«, sestavno državo Titove Jugoslavije. Vrhutega je obljubila moskva Makedoncem še veliko morsko pristanišče Suton v Grčiji.

Makedonska faza moskovske strategije se je začela takoj, ko je lanskog junija Kominform obtožil Tita. Bolgarska vlada je takoj izgnala iz Pirina (bolgarska Makedonija) vse jugoslovensko-makedonsko učiteljstvo in zaprla pro-jugoslovenske bolgarske knjigarnje. Seveda je bolgarska vlada razglasila, da namerava Tito prikučiti makedonski Pirin.

Jugoslovani so odgovorili z obtožbo Dimitrova, da zatira pirinsko Makedonijo in jim zaražuje njihov jezik v šolah in javnih uradih. Ko je dal Tito Makedonem avtonomno republiko v Jugoslaviji, je vpeljal njihov jezik v federativno upravo, enakopravno srbohrvaščini in slovenščini.

Borba za Makedonijo ima svoj odmev med grškimi komunisti. Bičajo se zgube severne Grčije, posebno pa še Soluna, kar bi strašno prizadelo njihove sanse v notranjščini. Poleg tega jih pa straši možnost slovenske federacije po Stalinnem vzorcu. Pravijo, da je vzrok Markosovega pada njegova odločna opozicija proti takim načrtom. Dasiravno je bila Grčija pripravljena, da se pridruži balkanski zvezi, vendar nasprotuje vsakršnemu slovenskemu gospodarskemu bloku, ki bi zamagal škodovati njeni nacionalni varnosti. Titova herezija se širi po vseh Stalinovih dominionih.

Notranjepolitični položaj

V notranjščini ni lahka situacija. Na Hrvatskem, kjer ni bilo protisrbsko čestvo še nikoli pomirjeno, so zbudili zadnji protikatoliški procesi močna nacionalna čestva. Mnogo obtoženje je izjavilo, da se bojuje za Kristusa in za narodnostno neodvisnost katoliške Hrvatske.

V Crni gori netiši Sovjeti prastare ruske simpatije. Posledica te je, da se nahaja na stotine črnogorskih komunistov v zaporihi.

Ideja »Velike Bolgarije« povzroča velik strah v Srbiji. Tudi makedonski komunisti odprt napadajo Dimitrova in njegov sovjetski plan za odcepitev Makedonije.

Države - ustanoviteljice: Danska, Francija, Irska, Italija, Luksemburg, Holandija, Norveška, Švedska, Belgija in Velika Britanija so 5. maja podpisale ustanovni Evropski svet, bodoče vlade za Združeno Evropo.

Cilj Sveta je čim tesnejše sodelovanje med evropskimi državami, ki naj pospešuje gospodarski in socialni napredek.

Ustava dolöa, da bo posvetovalna zbornica Združene Evrope štela 87 članov. Velika Britanija, Francija in Italija bodo imele v zbornici vsaka po 18 zastopnikov, Belgija, Holandija in Švedska po 6, Danska, Irska republika in Norveška po 4, Luksemburg pa 3. Zbornica se bo sešla na javne sejne vsako leto enkrat. Prvič jo bo do sklicali letos avgusta v Strassburgu, ki je določen za prestolnico Evropskega sveta. Zunanji

ministri držav-članic bodo sestavljali poseben ministrski odbor.

V Evropski sveti bodo povabili vsake države, ki je voljna sodelovati v njem po duhu ustave. Zdaj prosita za sprejem Grčija in Turčija. O njuni prošnji bo odločil ministrski odbor. Na splošno sodijo, da bodo ti državi sprejeli v novo evropsko skupnost.

Ustava dolöa, da bo posvetovalna zbornica Združene Evrope štela 87 članov. Velika Britanija, Francija in Italija bodo imele v zbornici vsaka po 18 zastopnikov, Belgija, Holandija in Švedska po 6, Danska, Irska republika in Norveška po 4, Luksemburg pa 3. Zbornica se bo sešla na javne sejne vsako leto enkrat. Prvič jo bo do sklicali letos avgusta v Strassburgu, ki je določen za prestolnico Evropskega sveta. Zunanji

ministri držav-članic bodo sestavljali poseben ministrski odbor.

V Evropski sveti bodo povabili vsake države, ki je voljna sodelovati v njem po duhu ustave. Zdaj prosita za sprejem Grčija in Turčija. O njuni prošnji bo odločil ministrski odbor. Na splošno sodijo, da bodo ti državi sprejeli v novo evropsko skupnost.

Ustava dolöa, da bo posvetovalna zbornica Združene Evrope šteла 87 članov. Velika Britanija, Francija in Italija bodo imele v zbornici vsaka po 18 zastopnikov, Belgija, Holandija in Švedska po 6, Danska, Irska republika in Norveška po 4, Luksemburg pa 3. Zbornica se bo sešla na javne sejne vsako leto enkrat. Prvič jo bo do sklicali letos avgusta v Strassburgu, ki je določen za prestolnico Evropskega sveta. Zunanji

ministri držav-članic bodo sestavljali poseben ministrski odbor.

V Evropski sveti bodo povabili vsake države, ki je voljna sodelovati v njem po duhu ustave. Zdaj prosita za sprejem Grčija in Turčija. O njuni prošnji bo odločil ministrski odbor. Na splošno sodijo, da bodo ti državi sprejeli v novo evropsko skupnost.

Ustava dolöa, da bo posvetovalna zbornica Združene Evrope štela 87 članov. Velika Britanija, Francija in Italija bodo imele v zbornici vsaka po 18 zastopnikov, Belgija, Holandija in Švedska po 6, Danska, Irska republika in Norveška po 4, Luksemburg pa 3. Zbornica se bo sešla na javne sejne vsako leto enkrat. Prvič jo bo do sklicali letos avgusta v Strassburgu, ki je določen za prestolnico Evropskega sveta. Zunanji

ministri držav-članic bodo sestavljali poseben ministrski odbor.

V Evropski sveti bodo povabili vsake države, ki je voljna sodelovati v njem po duhu ustave. Zdaj prosita za sprejem Grčija in Turčija. O njuni prošnji bo odločil ministrski odbor. Na splošno sodijo, da bodo ti državi sprejeli v novo evropsko skupnost.

Ustava dolöa, da bo posvetovalna zbornica Združene Evrope štela 87 članov. Velika Britanija, Francija in Italija bodo imele v zbornici vsaka po 18 zastopnikov, Belgija, Holandija in Švedska po 6, Danska, Irska republika in Norveška po 4, Luksemburg pa 3. Zbornica se bo sešla na javne sejne vsako leto enkrat. Prvič jo bo do sklicali letos avgusta v Strassburgu, ki je določen za prestolnico Evropskega sveta. Zunanji

ministri držav-članic bodo sestavljali poseben ministrski odbor.

V Evropski sveti bodo povabili vsake države, ki je voljna sodelovati v njem po duhu ustave. Zdaj prosita za sprejem Grčija in Turčija. O njuni prošnji bo odločil ministrski odbor. Na splošno sodijo, da bodo ti državi sprejeli v novo evropsko skupnost.

Ustava dolöa, da bo posvetovalna zbornica Združene Evrope štela 87 članov. Velika Britanija, Francija in Italija bodo imele v zbornici vsaka po 18 zastopnikov, Belgija, Holandija in Švedska po 6, Danska, Irska republika in Norveška po 4, Luksemburg pa 3. Zbornica se bo sešla na javne sejne vsako leto enkrat. Prvič jo bo do sklicali letos avgusta v Strassburgu, ki je določen za prestolnico Evropskega sveta. Zunanji

ministri držav-članic bodo sestavljali poseben ministrski odbor.

V Evropski sveti bodo povabili vsake države, ki je voljna sodelovati v njem po duhu ustave. Zdaj prosita za sprejem Grčija in Turčija. O njuni prošnji bo odločil ministrski odbor. Na splošno sodijo, da bodo ti državi sprejeli v novo evropsko skupnost.

Ustava dolöa, da bo posvetovalna zbornica Združene Evrope štela 87 članov. Velika Britanija, Francija in Italija bodo imele v zbornici vsaka po 18 zastopnikov, Belgija, Holandija in Švedska po 6, Danska, Irska republika in Norveška po 4, Luksemburg pa 3. Zbornica se bo sešla na javne sejne vsako leto enkrat. Prvič jo bo do sklicali letos avgusta v Strassburgu, ki je določen za prestolnico Evropskega sveta. Zunanji

ministri držav-članic bodo sestavljali poseben ministrski odbor.

V Evropski sveti bodo povabili vsake države, ki je voljna sodelovati v njem po duhu ustave. Zdaj prosita za sprejem Grčija in Turčija. O njuni prošnji bo odločil ministrski odbor. Na splošno sodijo, da bodo ti državi sprejeli v novo evropsko skupnost.

Ustava dolöa, da bo posvetovalna zbornica Združene Evrope štela 87 članov. Velika Britanija, Francija in Italija bodo imele v zbornici vsaka po 18 zastopnikov, Belgija, Holandija in Švedska po 6, Danska, Irska republika in Norveška po 4, Luksemburg pa 3. Zbornica se bo sešla na javne sejne vsako leto enkrat. Prvič jo bo do sklicali letos avgusta v Strassburgu, ki je določen za prestolnico Evropskega sveta. Zunanji

ministri držav-članic bodo sestavljali poseben ministrski odbor.

V Evropski sveti bodo povabili vsake države, ki je voljna sodelovati v njem po duhu ustave. Zdaj prosita za sprejem Grčija in Turčija. O njuni prošnji bo odločil ministrski odbor. Na splošno sodijo, da bodo ti državi sprejeli v novo evropsko skupnost.

Tvoja narodna dolžnost:

12. in 19. junija - voli slovensko!

Kdo so naši kandidati?

Nosilec liste v Trstu

Dr. JOSIP AGNELETTO je rojen 8. nov. 1884 v Trstu na Koprščini od kmečkih staršev. Italijanski priimek je prinesel pred 300 leti v slov. vas Trsek, njegov prednik iz Furlanije. Gimnazijo je študiral v Ljubljani, pravne vede na dunajski univerzi in trgovske vede na dunajski Eksportni akademiji. Ze kot dijak se je udejstvoval v javnem življenju. 1906 je bil tajnik slov. akadem. društva »Slovenija« na Dunaju, 1907-1908 podpredsednik ferialnega akadem. hrv.-slov. društva »Istra«; 1908-1909 predsednik »Kluba hrv. in slov. akademikov« na Dunaju. Kot odvetniški koncipijent v Pazinu je bil tajnik »Kluba za pravstvo« in podpredsednik pazinske »Cíitalnice«. 1911 kot tajnik Hrv. političnega društva za Istru je uspešno vodil državnozaborske volitve v Istri za dunajski parlament. Jeseni 1913 je prišel v Trst

in 1914 je bil izvoljen za predsednika »Narodne delavske organizacije«, ki ji je načeloval do konca 1915, ko je moral v vojsko. 1919 je postal predsednik »Slov. dramatičnega društva« (Tržaškega gledališča) v Trstu, ki je delovalo do požiga Narodnega doma.

V Trstu se je posvetil organizaciji slov. in hrv. zadružništva na Primorskem. 1921 je ustanovil »Zadružno zvezko v Trstu, ki ji je načeloval do razpusta s strani fašističnega režima 1929. leta. Od 1923 do avgusta 1940 je bil podpredsednik »Tržaške posojilnice in hranilnice«.

12. junija 1940 je bil interniran kot nasprotnik fašizma. V Trst se je vrnil julija 1945.

S svojimi temeljiti razpravami o gospodarskih problemih, posebno o slov. gospodarstvu, je deloval v raznih gospodarskih in socialnih revijah kakor: »Naši zapiski v Ljubljani«, »Vedau v Gorici«, »Socialna matica« v Gorici, »Prosvetljata« v Pazinu, v »Edinstvu in za časa fašizma« v »Jadranskem almanahu«, v več letnih revijah »Luč« in drugih publikacijah, kjer je kritično predočeval gospodarsko propadanje slov. in primorskega gospodarstva pod fašizmom. Tekom internacije je napisal razpravo »Denarno-financna politika od prve do druge svetovne vojnene, ki je izšla jeseni 1944 v listu »Bazovica« v Kairu.

Tudi kot pravnik je sodeloval pri raznih slovenskih in italijanskih revijah vse do svoje internacije. V začetku 1947 je pričel z malim številom požrtvovalnih in pogumnih mož slov. demokr. gibanje, ki se je povezalo v »Slovensko demokratsko zvezko«. Jeseni 1948 je prišel v Trst

Slovenska narodna lista za nabrežinsko občino

Volivni znak „Lipova vejica s helebarido“

Slovenska narodna lista pod okriljem Slov. dem. zveze bo stranka vseh združenih Slovencev naše občine. Vsi zavedni Slovenci bodo šli na volišče, da izvolijo v naš občinski svet res ljudi, ki so znani vsem občinjarjem kot pošteni. Saj se gre v prvi vrsti za občinsko gospodarstvo. Kdor ni v lastni hiši dober gospodar, tudi na občini ne more biti dober vladar, je star kraški rek. Tega pregovora se bodo držali vsi naši volivci in volili bodo za slovensko narodno listo. Naše slovensko drevo je bila vedno lipa. Mi, Slovenci, se lipi ne izneverimo. Zraven lip bo tudi tržaški grb. Kaj je lepšega kot znak, ki jasno izpičuje, da hočemo biti in ostati Slovenci in sicer tržaški Slovenci na Svobodnem tržaškem ozemlju.

Kandidati »Slovenske narodne liste« so slednji:

- TERCON Josip, trgovec, Nablje, 124
- KRALJ Oto, uradnik, Nablje, Kamnolomi, 56
- TERCON Ivan, kmet, Mavhrje, 42
- LEGISA Jožef, kmet, Devin, 5
- LEGISA Franc, kamnosek, Sesljan, 48
- KRALJ Jožef, kmet, Slivno, 9
- LUPINC Alojzij, kmet, Praprotn, 11
- ANTONIC Ivan, kmet, Cerovje, 34
- BLAZINA Emilij, delavec, Vižovlje, 8

Kandidati »Slovenske narodne liste« s kandidati drugih strank! Sodbe se ne bojimo! Ze imena, ki jih ta lista vsebuje, so Vam jamstvo, da želimo imeti občinski svet, ki bo res vreden tega imena.

Slovenci! Slovenke!
Ne pozabite, da Vas je rodila slovenska mati. Ne pozabite, kaj ste dolžni lastni materi! Kdor mater zavrže, sebe zavrže, kdor se bave zatrži ni mož, ni človek. Zato naj gre od ust do ust, od hiše do hiše:

Vsi Slovenci skupno na volišče, za skupno listo Slovenia!

Volivni odbor »Slovenske narodne liste« za občino Devin Nablje, 8

Nablje, dne 7. maja 1949.

Socialni čut komunističnih sopotnikov

Poznam nekaj vojarskih veljakov, ki na »masovnih sestankih, pa tudi v gostilnah, na cesti in kjer koli, razlagajo preplašenemu narodu dobrote komunističnega raja. Eden takih kalinov, ki je premožen trgovec, je postal v neki vasi obče spôštanovi predsednik Osvobodilne fronte. Mož je silno domišljiv in misli, da je ne le predsednik »masovne organizacije, pač pa tudi prvi izobraženec v vasi. Dosegel je, da ga »masa« z velikim spôštanjem gleda in posluša, njegove pridige o dobrota, ki se edijo onstran meje. Borijo se nesobično iz — idealizma — za skupne koristi našega naroda.

Pri Osvobodilni fronti in kominformistih okrog »Del« se pa trudijo s »fratelanco«, ker jih je sram biti Slovensci-narodnjaki. Najrajsi bi se imenovali »Triestina«, ker jim je italijanska govorica bolj sladka. To je posledica povojne komunistične vzgoje, ko so na »masovnih sestankih vsevprek govorili le v italijanščini. To krasno vzgojo zdaj že sami pljujejo, ker mladina ne zna brati komunističnih glasil »Primorskega dnevnika« in »Del«, starejši ljudje, — ki to znajo —, niso zgrajeni, mlajši pa sežejo rajši po »Demokraciji. Kdor drugim jamo koplj — sam vanjo pade!

Naše ljudstvo, posebno ob maji, se je že davno prepričalo, da je onstran meje v izobilju le udarniško delo, o dobrota pa niti govorita, še manj o svobodi. Tisti redki, ki še poslušajo »koran« teh brežutnih sopotnikov, bodo tudi sprengledali, saj je socialni čut teh ko-

ristolovcev mnogo pod moralu samih kapitalistov. Ti ljudje skušajo slovensko demokratisko gibanje prikazati »masi« kot prebrisanec zvijačo anglo-ameriškega kapitalizma, čeprav so prepričani, da je to debela laž. Dobro vedo, da demokratično gibanje ne razpolaga z denarjem in ne kupuje ljudi, ki naj bi bili priključeni ob jašli, enako kot kupljeno živinče. Demokrati so ljudje zdravega razumevanja, ki niso navezani niti na Rim niti na Moskvo, ali kamor kolik. Borijo se nesobično iz — idealizma — za skupne koristi našega naroda.

Pri Osvobodilni fronti in kominformistih okrog »Del« se pa trudijo s »fratelanco«, ker jih je sram biti Slovensci-narodnjaki. Najrajsi bi se imenovali »Triestina«, ker jim je italijanska govorica bolj sladka. To je posledica povojne komunistične vzgoje, ko so na »masovnih sestankih vsevprek govorili le v italijanščini. To krasno vzgojo zdaj že sami pljujejo, ker mladina ne zna brati komunističnih glasil »Primorskega dnevnika« in »Del«, starejši ljudje, — ki to znajo —, niso zgrajeni, mlajši pa sežejo rajši po »Demokraciji. Kdor drugim jamo koplj — sam vanjo pade!

Kratek oris poljedelstva in gozdarstva na Svobodnem trž. ozemlju

Poljedelstvo in gozdarstvo na Tržaškem je v zadnjih 10. letih doživel nekaj bistvenih izprememb in zato bomo skušali na kratko opisati preteklo in sedanje stanje obič panog, saj je posebno poljedelstvo eden izmed glavnih, čeprav skromnih virov dohodkov za Slovence na Svobodnem tržaškem ozemlju.

1) POLJEDELSTVO

Poljedelstvo našega kraša je, kot vsi vemo, bistveno različno od poljedelstva, kot ga pojmemo po návadi v Evropi. Obdelovanje ozemlja je na krasu na splošno malo doinosno gospodarsko udejstvovanje in naš kmet črpa skromen dohodek iz svojih ograd in njivice, le tam, kjer so v bližini večji naseljeni kraji in mesta, kamor lahko prodaja svoje pridele, ne da bi moral šele plačevati posrednika.

Pred zadnjim svetovno vojno je poljedelec na Tržaškem obdeloval svojo ozemlja na način kakor pred desetletja in vrsto pridelekov je dočelo povpraševanje na več ali manj svobodnem trgu in seveda s tem v zvezi cene. Naš kmet iz bližnjega tržaškega zaledja je prideleval predvsem zelenjavno, sadje in vino, razen tega pa se je pečal tudi z živinorejo in mlekarstvom. Svoje poljske, vinogradniške in živinorejske prideleke prodaja večinoma v Trst, razmerje med količino posameznih pridelekov pa so določala tla in rentabilnost.

Z izbruhom vojne so se pojavile prve spremembe v dotedanjem obdelovalnem ravnotežju. Občutno se je spremeno razmerje v obdelovalni površini kmetijstva in vinogradništva. Leta 1938 je bilo na ozemlju sedanjega STO-ja 2346 ha v ravnem ter 1597 ha vinogradov. Leta 1945 se je kmetijska površina za malenkost zvišala na 2493 ha, površina vinogradov pa je padla na 1256 ha. Vendar te površinske številke ne povede nič bistvenega. Mnogo večnejša je količina pridelekov in tukaj vidimo, da je bilo nazadovanje izredno resno. Tako so kmetje na ozemlju sedanjega STO-ja pridelevali leta 1938 skoraj 20 tisoč stotov žita, leta 1945 pa le 5 tisoč stotov. Pričel zelenjave je padel od 90 tisoč stotov v letu 1938 na 42 tisoč stotov v letu 1945. Pričel grozda, in sadja od 94 tisoč stotov na 38 tisoč stotov. Prav občutno je bilo nazadovanje v živinoreji in mlekarstvu. Svoje poljske, vinogradniške in živinorejske prideleke prodaja večinoma v Trst, razmerje med količino posameznih pridelekov pa so določala tla in rentabilnost.

Da se povrnemo k številкам: do konca leta 1948 se je kmetijska proizvodnja na Tržaškem temeljito zvišala. V letu 1948 je naše ozemlje sedanjega STO-ja 2346 ha v ravnem ter 1597 ha vinogradov. Leta 1945 se je kmetijska površina za malenkost zvišala na 2493 ha, površina vinogradov pa je padla na 1256 ha. Vendar te površinske številke ne povede nič bistvenega. Mnogo večnejša je količina pridelekov in tukaj vidimo, da je bilo nazadovanje izredno resno. Tako so kmetje na ozemlju sedanjega STO-ja pridelevali leta 1938 skoraj 20 tisoč stotov žita, leta 1945 pa le 5 tisoč stotov. Pričel zelenjave je padel od 90 tisoč stotov v letu 1938 na 42 tisoč stotov v letu 1945. Pričel grozda, in sadja od 94 tisoč stotov na 38 tisoč stotov. Prav občutno je bilo v tem času tudi nazadovanje v živinoreji in mlekarstvu. Stroški goveje živine se je zmanjšal od 7302 (v letu 1938) na 3973 (v letu 1945). Število prasičev je padlo celo od 3334 na 1734. Tudi v mlekarstvu je padec izreden: v

letu 1945 je bil pridelek mleka za vec kot eno tretjino manjši od onega v letu 1938.

Vzroki za nazadovanje prideleka v pojedilstvu in živinoreji so nam znani: pomanjkanje delovnih moči, pomanjkanje gnojil, stalne rekvizicije italijanske, nemške in komunistične zadeške. Pri vinogradništvu pa se je očitno poznavajo pomanjkanje skropilnih snovi, modre galice itd. V pojedilstvu je bilo na razpolago vedno manj vprezne živine, saj so vojske rekvizicije najobčutnejše zadele ravno živino, vzporedno z zmanjšanjem glav živine je padel tudi pridelek mleka.

Propadanje pojedilstva, živinoreje in vinogradništva na STO-ju je doseglo najglobljo točko leta 1945. Od tedaj pa se je stanje pričelo sjet popravljati. Mnogo je k izboljšanju položaja našega podežela pripomogla Zavezniška vojaška uprava in tukaj naj omenimo le podpore, ki so bili dejanski kmetje za nabavo strojev in živine. Vojska je težko privzela naše vasi in danes vidimo številna poslopja že obnovljena, čeprav je treba še mnogo storiti. Treba pa je povdaričiti, da bi obnovljena podeželja mogla še mnogo bolje uspeti, če bi Slovenci bolj aktivno sodelovali pri vseh delih. Danes smo si vsi vesti, kam je tržaške Slovene pripeljala ne-sredna komunistična politika ne-sodelovanja z zavezniškimi oblastmi.

Da se povrnemo k številkom: do konca leta 1948 se je kmetijska proizvodnja na Tržaškem temeljito zvišala. V letu 1948 je naše ozemlje sedanjega STO-ja približno: 15 tisoč stotov žita, 100 tisoč stotov sena in slame (radi izredno ugodnega vremena), 75 tisoč stotov sadja in grozda. Tudi pridelek mleka se je nekoliko zvišal, čeprav še ni dosegel kolifine iz leta 1938. Kot vse kaže smemo upati tudi v bodoče na novo izboljšanje položaja. Iz izjav odgovornih osebnosti in iz podatkov naših oblasti ter Uprave za gospodarsko sodelovanje (ECA) moremo povzeti, da pri obnovitvenem delu Svobodnega tržaškega ozemlja ne bodo pozabili na potrebe našega kmetijstva.

Neobhodno pa je potrebno, da Slovenci sami začnemo malo bolj zanimati za naše lastne knosti in da sodelujemo, ker je to potrebno. Potrebni so pametni in utemeljeni predlogi in kdor jih ima, naj jih predloži pristojnim krogom.

(prihodnjih nekaj o našem gozdarstvu)

KULTURA

Akademija slovenske višje realne gimnazije v Trstu

Pobuda, da dijaki slovenske višje realne gimnazije v Trstu priredili pred zaključkom šolskega leta svojo akademijo, je bila hvaljena in vredna vse podpore, kar je nedvomno potrdilo številno občinstvo, ki je do zadnjega kočnega napolnilo dvorano v Skedenju.

Spored je bil kar dobro izbran in so ga dijaki izvedli lepo proti vsemu pričakovjanju. Režiserska

roka prof. Peterlina je lepo učvrščila dejanje iz »Sna kresne noči« in zlasti igralcem »dosadno kratkega aktca« (Sergej Tončić-Stena, Božidar Filipović-Piram in Vera Čokova-Izba) grge vsa počivala. Le od Tezeja bi pričakovali ob prihodnosti priliki nekolikov večjo vživelost in dramatsko okolje.

Pevski zbor razpolaga z dobrimi glasovi in bo zato pod vodstvom prof. Hareja lahko postal prav dober pevski zbor. Zlasti je učajala Nedvedova »Nazaj v planinski raj«. Mnenja pa smo, da bi bilo ob drugi priliki primernejše porazdeliti nastop pevskega zbora na par ločenih, samostojnih nastopov, ker pevci se niso dobro vpečen.

vic, nekdanji šef beograjskega presbiroja, a končno je pozdravil zborovalec še odpolnec francoske akademije mladine in izrazil njenjo solidarnost z zaslužnimi narodi. Resolucija, ki jo je zbor soglasno sprejel, lepo sintetično zajema položaj v sredini in vzhodni Evropi, zato bo bralcem »Demokracije« morda prav, če podamo njenje glavno vsebino:

Tako imenovani mirovni kongres, ki se je vršil pred kratkim v Parizu, je bil le neizmerna spletišča, ki je vnovič odprtila komunistično dialektiko. Sprito okrepljene volje demokratičnih narodov, da se upro bolješeviškemu imperializmu in sprico hiranju komunističnih strank pri svobodnih narodih so smatrali kremeljski mogotci za nujno potrebno:

1) okrepliti in poživeti kadre svoje pete kolone v demokratiskih državah;

2) prikriti s pacifistično igro svojih agentov sovjetske vojne priprave;

3) napraviti v primeru vojne odgovornost začeno demokratičnim narodom.

Udeleženci kongresa iz srednje

Pismo iz Pariza

Pariz, konec apr

ti in je zato opažati proti koncu delno utrujenost glasov, kar je škodovalo pevskemu izrazu kompozicije.

Santin je pokazal, da zelo dobro obvlada svoj instrument, kar se je lepo videlo pri igranju v višjih tonih, ki so bili zelo čisti. Da se fant študiju glasbila resno posveča, kaže tudi to, da je sam priredil Schubertovo »Podoknicico za trombeto in klavir.

Zelo dobro je interpretiral Chopina na klavirju dijak Ambrožet. Vse torej kaže, da bo v bodočnosti izšlo iz naših srednjosloških zavodov dokaj kvalitetnih glasbenih moči, česar moramo biti le veseli.

Kaj naj rečemo o plesu cigank? Mislim, da bi oboje, »Ples cigank« in »Češko besedilo« lahko gledali na kakem kvalitetnem plesnem festivalu z izbrano publiko, pa bi izvajateljice že enak uspeh in navdušeno pohtalo kot v mali Škedenjski dvorani.

Posečen je bil obokratni nastop harmonikašev, ki je zelo navdušil, saj je že od nekdaj harmonika prljubljeno narodno glasbilo pri Slovencih. Skoda bi bilo če bi se naši harmonikaši razsili. Samo še več skupne vaje jim je treba, ker je bilo sem ter ja opažati neenotnost zlasti pri prehodih iz ene melodije v drugo.

Vtis, ki smo ga odnesli s te akademije je bil, da je naša mladina na dobrati poti vzgoje in napredka. Izredna udeležba pa je pokazala, da slov. javnost razume prizadevanje mladine in je bo tudi v bodoči podprtja pri njenih kulturnih prizadevanjih.

Zato, pogumno naprej, slovenska mladina in kmalu na svidenje! — mir.

Vesti s Tržaškega

Smrtna kosa

9. t. m. je v Trstu umrl znani slovenski rojak in zavedna tržaška grča, pekovski mojster g. Pegan Lučjan. Ob njegovem izgubi izrekamo svojem iskreno sožalje. Na počiva v miru!

Uspeli majniški izlet

Dne 8. t. m. je priredila mladina iz Slivnega in Mavrhin skupno z mladino iz Trsta in Nabrežne majniški izlet. S tem se je začelo delovanje »Organizacije narodne demokratske mladine«.

Udeležilo se je izletu petdeset oseb. Zahvaliti se je treba posebno slišvskim dekletem, če je bilo razpoloženje zelo živahnino in veselo.

Na izletu je bilo sklenjeno, da »Organizacija narodne demokratske mladine« organizira v Slivnem kulturno prireditve in ples v najkrajšem času.

Ravn tako je bilo sklenjeno, da se organizira mladinska kulturno-sportna zabavna prireditve v večjem obsegu v tenu meseca junija. O vsem tem bomo še poročali.

Iz Koprščine

Dost bi vam imeli povedati, ali omejimo se na najbolj vpijoče dogode. Nekatere naše vasi so letos praznovale vstajenje v znamenju terja in krvi. Iz raznih vasi, ki meje na STO in ki so prisile pod Jugoslavijo, je hotelo 12 mladinci v mladenki pobegniti skrivaj izpod Titovine v Trst. Pot so vbrali mimo Zabavelj (Truške). Ali ravno ko so imeli prekoračiti mejo in priti na tržaško ozemlje, so jih obsule mitraljeze Titovih straž in na mestu je obležalo 12 mladih življenj, fantov in deklet od 18 do 22 let. Trije so bili iz Truške (Kozloviči), nekaj iz Trske in drugi so bili z one strani Dragonje. Trupla nesrečnih

Velika igra na prostem Na Repentabru bodo igrali „Slehenika“

Slehenik je veličastna srednjeveška igra dramatika Hofmannsthal. To delo poznavajo po vsem svetu in so ga že vpravili vsi svetovni odri. V Ameriki so ga igrali na prostem že neštetokrat. Nemci ga igrajo vsako leto, poznajo ga Franci in tudi Slovenci so ga igrali že ponovno v Ljubljani. Narodno gledališče ga je pred vojno vpravilo pred Nunsko cerkvijo na Kongresnem trgu in prislu ga je gledal vsa Slovenija. Zdaj bomo imeli prvič prilagost to delo videti tudi primorskij Slovenci.

Repentabor je za igro brez dvoma zelo primeren. Pred cerkvijo je zaradi pomajkanja prostora izgradilo iz obec zadnjih števil »Demokracije«. Ker je s tem poročilo zgubilo na svoji politični aktualnosti, se bomo omejili na najbolj važno ugotovitev. Resnici na ljudi moramo priznati, da skuša novi občinski svet z resnim delom premestiti vsa nasprotna osmih političnih strank, iz katerih je ustavljen. Pri prvi seji novoizvoljenega občinskega sveta lansko jesen so vse stranke izjavile, da bodo z mirnim sodelovanjem skušale koristiti prospehu Gorice in njenega prebivalstva. V tem pravcu se je tudi v bistvu gibalo vse delo občinskega odbora, raznih občinskih komisij in intervenci ter tudi tretjih javnih sej občinskega sveta. Vsaka izmed teh sej je bila bogat založena z delom in nobena ni bila kratka, rekord je pa brezvonom dosegla zadnjih, ki je s kratkim presledkom trajala od štirih popoldne skoro do dveh zjutraj.

Na potreba naglašati, da je vse ljudstvo brez razlike z gnušom obsojalo krvavi zločin, izvzemši onih par plačanih prigajev. In od vasi do vasi, od hiše do hiše se je širil na zadnjo veliko noč glas: tudi za nas bo prišel še dan vstajenja in povračila.

Minister Galloway v Nabrežini

Minister Robert E. Galloway, načelnik m/sije ECA v Trstu, je v spremstvu g. C. K. Mofflyja ravnatelja obveščevalnega urada Zavezniške vojaške uprave, danes popoldne obiskal karmolome v Nabrežini. Minister se je živahnino zanimal za načrte, po katerih se naj bi produkcija te industrije povečala in s tem znatno povečala tudi zaposlitve delavcev.

Ministra Gallowaya sta sprejela odv. Villasant in g. Sonzogno od ravnateljstva karmolomov, ki sta mu predložila tozadnevne načrte.

Odgovorni urednik: dr. Janko Jež Tiska:

tiskarna »ADRIA« d. d. v Trstu

Sporočilo uprave

Našim naročnikom in čitaljem sporočamo, da se je uprava „Demokracije“ preselila iz Gorice v Trst v ul. S. Anastasio 1-c - tel. 30-36

Popravek obvestila št. 1040 ZVU

S tem se popravlja tiskovno obvestilo ZVU št. 1040 z dne 27. aprila 1949 o volivni borbi na anglo-ameriškem področju Svobodnega tržaškega ozemlja. Paragraf 7 (b) je treba čitati tako: »Sedanje odredbe ZVU, ki urejujejo nalepljanje lepakov, bodo ukinjene v času volivne borbe za vse tiste lepake, ki se nanašajo samo navolitve. Zaradi registracije je treba po en izvod vseh lepakov poslati volivljosti policije v justično palaco, soba št. 105 v 24. urah potem, ko so bili lepaki nalepljeni.«

Prvotno besedilo spremenjenega paragrafa se je glasilo: »Sedanje odredbe ZVU, ki urejujejo nalepljanje lepakov, bodo ukinjene v času volivne borbe za vse tiste lepake, ki se nanašajo samo navolitve. Zaradi registracije je treba po en izvod vseh lepakov poslati volivljosti policije v justično palaco, soba št. 105 v 24. urah potem, ko so bili lepaki nalepljeni.«

je treba po en izvod vseh lepakov poslati volivljosti policije v justično palaco, soba št. 105 v 24. urah potem, ko so bili lepaki nalepljeni.«

boreci, sorodniki padlih itd.). Ministrska uradna navodila prinaša tudi: Istr »Notiziario della scuola e della cultura«.

Pameten predlog

Poslanka Saragatove socialistične stranke Bianca Banchi je v rimskem parlamentu predložila

čsnutek zakona za zaščito nezakonskih otrok. Poslanka Banchi zahteva, naj se izda zakon za ugotovitev materinstva in očetovstva nezakonskih otrok, ki jih je vsako leto v Italiji 47.000. Poslanska zbornica je izvajanja poslanske počudravila z velikim odobrenjem.

Živinoreja za zaveso

Kočevski »Navod« je dobil pred dvema letoma od nekej 5000 živih kostej, ki so jih imenovali govedo. »Poročevalce« in »Pravico« sta zagnala velik krik in vik in vsem Slovencem napovedovala boljše čase. Nestrokovnjaki »Navoda« so poleg tega ugotovili, da je treba krvaju egrdijo nekoliko zrediti. A kje bo doli potrebno krmo, ko je kmetje nočejo dati na razpolago za dvig ljudske blaginje?

Načrtna gospodarska rešitev vprašanja je našim »strokovnjakom« kmalu osvetlila pamet:

okrog sto nemških vojnih ujetnikov je takoj začelo pasti živino vseprlek po poljih in njivah naših Kočevarjev. Živina se je v splošno zadovoljstvo »Navodovcev« načrtno pomikala od Kočevja, žeč Korpus Kristi, Miklo, Staro Cerkev pa vse do Koblarjev.

Kmetje so domače oblastnike opečorili na ogromno škodo, ki jo s svojim »načrtnim gospodarsvstvom« povzročajo, a odgovorili so jim, da se je na Kočevskem začel izvajati ameriški farmarski sistem živinoreje... Že takoj v začetku izvajanja novega živinorejskega sistema je poginilo nad 60 glav živine; ni treba emeniti, da je pršlo zaradi tega pred sodiščem nekaj kmetovalcev, ki so zagrešili težko sabotažno dejanje proti narodnemu gospodarstvu, s tem da so prejšnje leto posejali mnogo kočevskih njiv s sladko deteljo...«

Videl je nadzornik, da šola ni po Eni in ječen zapustil šolo. Pred hiso sreča šef OZNE. Pove mu, kako in kaj se je priprilo in ga opozori na plečatega fanta, češ da mora biti velik reakcionar. Označ mu obljubi, da bo zadevo spravil v red in se razideta. Cež nekaj časa ga sreča na cesti, pa ga povpraša: »No, kako si uredil z onim fantom?« In Označ mu reče:

»Tovariš nadzornik, poznam fanta in vem, da ne laže. Če pravi, da ga ni napisal, potem je to kot prito!«

Videl je nadzornik, da šola ni po Eni in ječen zapustil šolo. Pred hiso sreča šef OZNE. Pove mu, kako in kaj se je priprilo in ga opozori na plečatega fanta, češ da mora biti velik reakcionar. Označ mu obljubi, da bo zadevo spravil v red in se razideta.

Cež nekaj časa ga sreča na cesti, pa ga povpraša: »No, kako si uredil z onim fantom?« In Označ mu reče:

»Je že vse v redu. Zaprli so ga, fino pretepli in je priznal, da je napisal — »Kapital!...«

Radio Trst II

(360.6 m - 832 Kc sek.)

Dnevne oddaje: 7.00 - 7.45, 11.30 - 14.30, 17.30 - 24.00.

Ob nedeljah: 7.15 - 24.00 nepreklenjeno.

Poročilo dnevno: 7.15, 12.45, 14.00, 19.45, 23.15.

Dnevni pregled tiska: 14.15 (izvzemski nedelje).

Nedelja, 15. 5. 1949: 9.30 Kmetijnska oddaja. — 11.45 Nedeljska glasba. — 13.00 Glasba po življah. — 16.00 Sprehodi po našem podezelju: V Barkovje. — 17.00 To kar vsakdo rad posluša. — 19.00 Clovez in šport. — 21.00 Radijski oder - Arturo Piñero: Urejena hiša, drama v 4. dejanjih.

Ponedeljek, 16. 5: 13.00 Lirike slovenskih narodov. — 18.15 Koncertna kvarteta. — 19.00 Gospodinjska ura. — 20.30 Filmski trak. — 21.15 Verdi: »La Traviata«, opera v 3. dej.

Torek, 17. 5.: 13.00 Ruske pesmi.

18.00 Komorna glasba. — 19.00 Angleščina po radiu. — 20.30 Z domače knjižne police. — 21.00 Vzori mladini: Slovensko fužinarstvo, izvajajo člani Radijskega odbora. — 21.30 Cesar Franck: Simfonija v d-molu.

Sredo, 18. 5.: 13.00 Glasba po življah. — 18.00 Mamica pri povpovedi. — 18.15 Brahms: Kvartet v c-molu. — 20.00 Arje in dueči iz oper. — 20.30 Zdravniški vedež. — 21.00 Razgovori pred mikrofonom. — 21.30 Beethoven: Koncert za violinino v D-Duru. Cetrtek, 19. 5.: 13.00 Slovenske narodne pesmi. — 18.00 Glasbeno predavanje. — 19.00 Slovensčina za Slovence. — 19.15 Lekarjeve melodije. — 20.00 Schumann: Simfonija št. 3. — 20.30 Clovez in priroda. — 21.00 Radijski oder - F. Deval: Stefan, drama v 3. dejanjih.

Petak, 20. 5.: 13.00 Glasba po življah. — 18.40 Sramelj, kvintet. — 19.00 Angleščina po radiu. — 20.00 Znane operne uvertture.

21.00 Mojstri besede: Thames Williamson. — 21.30 Schubert: Simfonija št. 9 v C-Duru.

Sobota, 21. 5.: 13.00 Popoldanski koncert. — 18.00 Iz opernega sveta. — 18.30 Oddaja za najmlajše: Pepele. — 20.15 Znani violinisti. — 21.00 Sobotni večer.

22.15 Večerni koncert.

Ortopedik

NICOLA BECCHI

TORINO - Via Guastalla 12 - I. p.

specialist za odstranitev

ker predstavlja ti dve aferi le drobec celokupnega suženjskega sistema. Tako zvani »mirovni kongresi v Rumaniji, Gottwaldovo strahovlje v Pragi, Dimitrovovo v Sofiji ali Hodžovo v Tirani ali s smotrnim iztrebljevanjem Belorusov in Ukrajincev. Pogoji za rešenje mir ni pax sovjetic, temveč Atlantska karta in deklaracija človečanskih pravic Združenih narodov. Tiste, ki nočejo aplikacije osnovnih načel Združenih narodov, tiste, ki nočejo spoštovati človeške osebnosti in ne pravice narodov do samoodločbe, je mogoče označevati le kot netiče vojne. Narodi izza železne zaveso hočejo pripadati Evropi in kranjski civilizaciji ter žele zdržano Evropo, toda danes je mogoče izražati solidarnost z Evropo in voljo do svobode in demokracije le tistim posameznikom, ki žive izven meja svoje zasuhnjene domovine. Ti se tudi ne zadovoljijo z današnjim navideznim in gnilmim mrim, ki predstavlja prav tragedijo za vso srednjo in vzhodno Evropo. Poždravljamo dejstvo, da so Združeni narodi vendarle sklenili obravnavati ameriške približno tja, kjer so bili Amerikanci že pred desetimi leti.

M. J.

ker predstavlja ti dve aferi le drobec celokupnega suženjskega sistema. Tako zvani »mirovni kongresi v Rumaniji, Gottwaldovo strahovlje v Pragi, Dimitrovovo v Sofiji ali Hodžovo v Tirani ali s smotrnim iztrebljevanjem Belorusov in Ukrajincev. Pogoji za rešenje mir ni pax sovjetic, temveč Atlantska karta in deklaracija človečanskih pravic Združenih narodov. Tiste, ki nočejo aplikacije osnovnih načel Združenih narodov, tiste, ki nočejo spoštovati človeške osebnosti in ne pravice narodov do samoodločbe, je mogoče označevati le kot netiče vojne. Narodi izza železne zaveso hočejo pripadati Evropi in kranjski civilizaciji ter žele zdržano Evropo, toda danes je mogoče izražati solidarnost z Evropo in voljo do sv

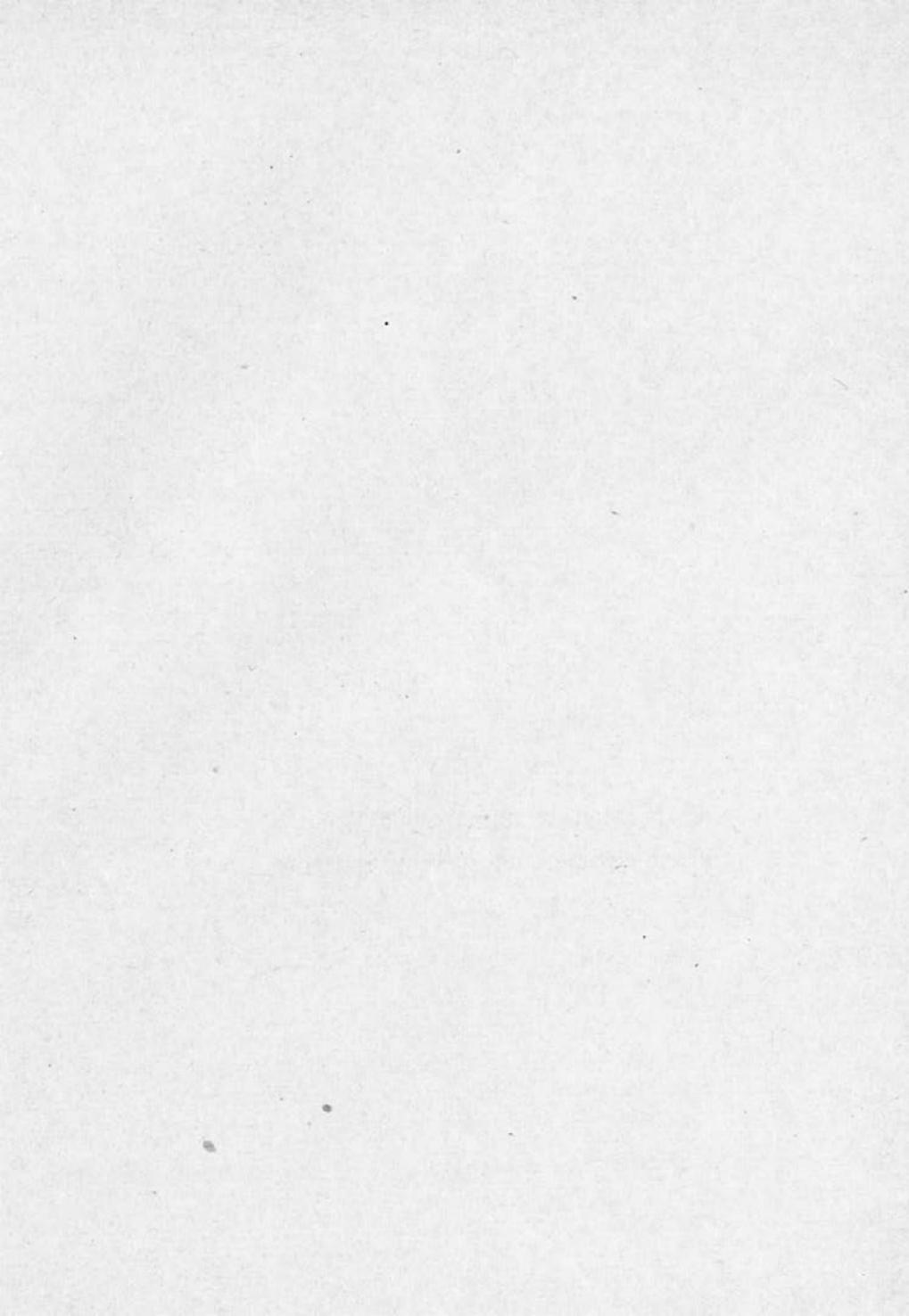
PROGRAM

**Slovenske demokratske zveze
za Svobodno tržaško ozemlje
v Trstu**

○ ○
○

Tiskala tiskarna „Adria“, d. d. • Trst, ulica S. Anastasio 1/c

Izdala Slovenska demokratska zveza
za Svobodno tržaško ozemlje v Trstu

PROGRAM

Slovenske demokratske zveze za Svobodno tržaško ozemlje v Trstu

Zakaj je bila ustanovljena Slov. dem. zveza?

Celih 25 let (1920 - 1945) se je borilo slovensko in hrvatsko ljudstvo na tej naši s solzami in krvjo prepojeni primorski zemlji proti fašističnemu terorju. S tem si se postavilo v zgodovini spomenik borbe proti fašizmu in totalitarizmu. Naši mrtvi, naši jetniki, naši politični preganjanci od Bazovice do Liparskih otokov, so nam za to večne priče.

Ko je 1941. leta napočil oni veliki dan odprte osvobodilne borbe, so se vsi primorski Slovani, v dobri veri oklenili osvobodilne fronte in se z njo borili - za svobodo in odrešenje. Osvobodilni borbi smo žrtvovali svoje sinove, svoje domove, žrtvovali smo zanje vse. Bili smo prepričani, da nam bo Osvobodilna borba uresničila naše stoletne težnje po političnem odrešenju in nam prinesla svobodo in mir po strašnem viharju. Borbo smo izvojevali, ali zmagi je sledilo bridko razočaranje.

Slovenci najprej nismo dosegli prvega cilja, za katerega smo se vso vojno borili in za njegovo uresničenje toliko trpeli. Ta cilj je bil združitev vse slovenske zemlje v lastni državi. Velik del slovenskega naroda je kljub vsem lepim obljudbam in kljub lastnim prizadevanjem ostal pod tujo oblastjo.

V veliki meri je te narodne nesreče krivo dejstvo, da je v Sloveniji in v vsej Jugoslaviji s sovjetsko podporo prišla na oblast komunistična manjšina. Ta je naš narod in vso Jugoslavijo zasužnila mednarodnemu komunizmu in njegovim načrtom.

V osvobodilni fronti na Primorskem se je polastila moči peščica zunaj zraslih oseb, ki niso poznale našega življenja in trpljenja. One so potisnile ob stran vse domače ljudi, ki se niso uklonili nad-vladi ene same stranke. In z nasiljem in strahovanjem, ki ga naše ljudstvo poprej ni poznalo, razen s fašistične strani, so se dokopali do odličnih mest in oblasti v vsem našem javnem življenju. Ljudem pa so pravili, da je to ljudska oblast.

Teh par ljudi, ki z vsemi svojimi pomagači in kimavci niso tvorili niti pet odstotkov našega ljudstva, je zakrivilo cel kup uso-depolnih temeljnih napak bilo v zunanjosti kakor v notranji politiki.

Ali je bil še kdo med tukajšnjimi Slovani in Italijani, ki bi bil pred koncem vojne sploh še dvomil, komu pripada Primorska?

Toda nasilniška diktatura je začela takoj brezobjiren boj proti zahodnim demokratičnim državam, ki so med vojno edine podpirale jugoslovansko borbo za svobodo. Vrhtega je bilo že ob koncu vojne jasno, da bodo edino one odločale o usodi tistih Slovencev, ki so po prvi svetovni vihri bili odtrgani od lastnega narodnega telesa.

Nenaklonjenost teh držav do komunističnega režima v Sloveniji in Jugoslaviji smo najbolj občutili mi Slovenci.

Zaradi nesrečne in kratkovidne politike na zunaj in terorističnih metod na znotraj, je bila Primorska razkosana, iz nje se je iztrgal srce — Gorica in Tržaško ozemlje. Ne samo to, ampak tako zvano politično, od komunistov dirigirano vodstvo v Trstu, se ni niti za hip obotavljalo, da slepo sprejme dogovor Tito-Togliatti, da se izroči Trst Italiji. S tem so pokazali, da vodijo njih politiko povsem drugi nego naši narodni cilji in interesi.

In pod firmo italijansko - slovenskega bratstva so skušali vpreči v eno politično organizacijo vse Slovane tega ozemlja kot etnično celoto, z druge strani pa le italijanske komuniste; in s tem so ustvarili med obema narodoma tak prepad sovraštva, da je človeka strah.

Drugo naše razočaranje je bilo v tem, da niti glavni del našega naroda, ki je prišel v tako imenovano lastno državo, ni dobil svobode. Ni dobil ne svobode, ne demokracije — dveh vzorov, za katere se je toliko let boril. Izpod nacističnega in fašističnega jarja so ga vrgli v še strašnejšo sužnost komunističnega totalitarizma.

Ta je iz svobodnega in svobodoljubnega slovenskega naroda naredil jato sužnjev, iz domovine jetnišnico, vse tisto, na kar smo Slovenci stoletja prisegali in od česar smo duhovno živelji, pa je vrgel med staro šaro.

Svoboda, katero so nam leta in leta oznanjali, je na oni strani meje v tem, da sme Slovenec danes misliti in delati le tisto, kar

mu zapove rdeči rabelj. Enakost so v Sloveniji dosegli tako, da so vse Slovence naredili za berače in hlapce komunističnega državnega kapitalizma. To je enakost stradanja, enakost prisilnega »prostovoljnega« dela in enakost strahu pred spako tako imenovane ljudske oblasti.

Političnemu redu, ki vlada danes v Sloveniji, pravijo demokracija. Toda iz te lepe besede, od katere si obetajo rešitve milijoni in milijoni ljudi na svetu, so brezobzirno napravili kinko. Pod to kinko se skriva strašna diktatura neznatne manjšine in politične policije.

Slovenski narod, ki je po svoji veri, svoji omiki in svojem napredku evropski narod, so z neprehodnim plotom odrezali od Evrope in celo od lastnih ljudi zunaj sedanjih jugoslovanskih meja. Cez našo zemljo gredo vse poglavite poti, ki vežejo evropski vzhod z zahodom ter sever z jugom. Toda navzlie temu so Slovenci onostran železne zavese po volji rdeče diktature dalje od Evrope in vseh njenih blagoslovov, kakor pa na primer narodi Daljnega vzhoda.

Spričo vsega tega je bila v marsikaterem oziru sreča, da je vsaj del slovenskega naroda ostal na tej strani železne zavese.

Bilo je namreč jasno, da bo vsaj ta del slovenske narodne skupnosti res deležen prave svobode in demokracije ter duhovne in tvarne blaginje, ki iz njiju izvira. To bi se zgodilo, brž ko bi svobodni Trst začel živeti tisto življenje, kakršno mu določa mirovna pogodba, ki ga je uradno ustanovila.

Izklučno politično vodstvo med temi Slovenci si je lastila, kakor smo rekli, Osvobodilna fronta.

Osvobodilna fronta je brezvestno izkoristila trpljenje, hrepenjenje in narodno zavednost primorskega ljudstva, da bi tako pomagala komunizmu do oblasti tudi nad njim. S tem je zagrešila enega največjih zločinov nad slovenskim narodom. Ta zločin ji je že sam po sebi vzel vso pravico do kakršne koli besede med Slovenci.

Nasilje, ki ga je Osvobodilna fronta vedno bolj odkrito izvajala, je našemu ljudstvu začelo že pred koncem vojne odpirati oči, da s to organizacijo nekaj ni v redu.

Se bolj smo Slovenci to sprevideli po tako imenovani osvoboditvi. Videli smo, kakšno »svobodo« in kakšno »demokracijo« je OF vsilila našim rojakom onkraj Morganove črte. Spoznali smo, da se za njenimi krinkami in vabljivimi gesli skriva komunizem v vsej svoji strašni resničnosti.

Tedaj so se primorski in tržaški Slovenci začeli obračati od te največje sleparije v vsej naši zgodovini.

Toda Osvobodilna fronta je Slovence tudi tukaj, v svobodnem svetu, hotela za vsako ceno obdržati v svojem jarmu.

S propagando, z grožnjami, z nasiljem, z zastraševanjem, z umori, ugrabljanji, s politično in sindikalno diktaturo so priganjači komunistične Osvobodilne fronte hoteli tudi tržaškim in primorskim Slovencem preprečiti, da bi mislili z lastno glavo in se ravnali po lastnih koristikih.

Osvobodilna fronta je bila tista, ki je našim ljudem takoj prepovedala sleherno sodelovanje z zavezniškimi oblastmi. Če bi te prepovedi ne bilo in če bi se ljudje ne bili bili komunističnega terorja, bi bili Slovenci na Svobodnem tržaškem ozemlju že v začetku dobili vse pravice, ki nam gredo. Slovensčina bi bila enokopravna drugim jezikom, zastopani bi bili v vseh političnih, gospodarskih in drugih javnih ustanovah. Slovenskemu šolstvu se ne bi bilo treba od dneva v dan boriti za obstanek in drobtinice.

Slovenci smo ob prihodu zahodnih čet na to ozemlje veljali za zavezniški narod, ne za premagance, kakor Italijani. Zaradi tega bi bili lahko dobili v roke vse, kar bi bili hoteli. Naš položaj danes bi bil vse drugačen, kakor pa je.

Vse to nam je vzela Osvobodilna fronta in razni SIAU-i, ki so jim bile koristi komunistične stranke več kakor pa pravica in koristi lastnega naroda. Povrh tega je s svojo krivo politiko dosegla še to, da so nekateri zavezniški krogi začeli imeti vse Slovence za komuniste.

Ce se zavezniška politika v Trstu danes naslanja na Italijane; ce podpira italijanske narodne in politične težnje ter daje bolj ali manj potuho italijanskemu šovinizmu; ce je obstanek svobodne tržaške države in s tem svobodni obstanek znatnega števila Slovencev ogrožen; ce se moramo Slovenci na tej zemlji, ki je naša, s tako težavo boriti za priznanje osnovnih pravic; ce so naši domovi še vedno razdejani; ce slovenski človek na lastnih tleh ne more dobiti ne kruha, ne domovinstva; ce o naši usodi spet bolj ali manj odločajo tisti, ki so nas dvajset let zatirali in preganjali, je vsega tega kriva komunistična Osvobodilna fronta!

A to ni edino zlo, ki ga je storila Osvobodilna fronta nad našim primorskim ljudstvom, odkar se je končala vojna.

Osvobodilna fronta je napela vse sile, da bi Slovence zlepa ali zgrda spreobrnila h komunizmu ter iz njih naredila peto kolono za dosego komunističnih ciljev na tem področju. Pri tem ji je bila najbolj na poti narodna zavednost in zvestoba primorskih in tržaških Slovencov.

Zaradi tega je Osvobodilna fronta po načrtu ubijala narodno zavest v slovenskem ljudstvu. Namesto da bi bila naše ljudi vzga-

jala k narodni odpornosti in ponosu, jim je začela vsiljevati »fratelanco« s tistimi, ki so še včeraj pobijali Slovence, jih gonili v ječe in koncentracijska taborišča ter požgali slovenske domove po Krasu in drugod.

Namesto slovenstva je OF začela razglasiti geslo o »fratelanciu«. Namesto obrambe lastnih pravic in lastne zemlje je začela oznanjati mešanje s tuji. V slovenskih prosvetnih domovih, pri slovenskih prireditvah in celo v lastnem tisku je uvajal dvojezičnost. Vse zaradi tega, ker so tako zapovedovali koristi svetovnega komunizma!

Poleg tega je začela tukaj, kjer smo Slovenci v glavnem vsi proletarci, brez kapitalistov in veleposestnikov, oznanjati razredni boj in sovraštvo med nami samimi. Tako je na tem tako izpostavljenem in za slovenski narod tako važnem ozemlju sejala neslogo. Slabila je slovenske vrste v času, ko je naš stoletni narodni nasprotnik strnjeno pripravljal svoj naskok na nas.

Komunizem, čigar krinka je Osvobodilna fronta bila in ostala, je pri svojih prizadevanjih na tem delu Evrope naletel na glavno oviro prav v narodni zavednosti slovenskega ljudstva. Zato je bilo treba obleči slovensko narodno oblačilo. Dokler bodo Slovenci tukaj Slovenci, ne bo mogoče uresničiti komunističnih zamisli o suženjskem izenačevanju vseh narodov in vseh plemen. Zaradi tega je bilo treba to oviro podreti in uničiti vse vrednote, iz katerih poganjajo korenine slovenske narodne zavesti.

Osvobodilna fronta se je vrgla na vero, iz katere je Slovenec dobival duhovno silo. Začela je razbijati slovensko družino, ker je ta pač vzgajala slovenske sinove in hčere, ne pa izdajalce svoje krvi. Začela je po načrtu odtujevati mladino domu, jo hujskati proti staršem, jo kvariti in učiti petja, govorjenja in mišljenja v tujem duhu in jeziku.

Potvaljala je našo žalostno, toda slavno zgodovino ter devala v nič vse, kar je naše in ne komunistično. Naše ljudi, ki so bili dvajset let brez slovenske besede, knjige in pesmi: brez živega stika s slovenskim duhovnim razvojem in omiko, je učila zgolj tuje krive učenosti.

Skratka, Osvobodilna fronta, poblevna dekla mednarodnega komunizma, je storila vse, da bi na zahodni meji domovine izkopala grob slovenstva.

To bi se ji bilo tudi posrečilo, da se ni še ob pravi uri dobila peščica neustrašnih zavednih, rodoljubnih ljudi, ki so spoznali, da vodi komunistična politika slovenski narod v neizbežno pogubo.

Dokler je trajala borba za pripadnost Primorske, niso hoteli motiti enotnega nastopa. S podpisom mirovne pogodbe s strani Titove Jugoslavije v Parizu 10. februarja 1947, je nastopil za Slovence

in Hrvate na Svobodnem tržaškem ozemlju (S.T.O.) nov zgodovinski moment. Ta je zahteval od nas, da trezno premislimo svoj položaj, da pretehtamo vse činitelje in določimo smer svoje bodoče poti. Se nadalje čakati in trpeti ono razkrojno delo med našim ljudstvom, ki se je vršilo pod imenom Osvobodilne fronte, bi bil nepopravljiv narodni zločin.

Naš narod ljubi svobodo in prostost ter sovraži suženjstvo in teror. On hoče ostati v svoji hiši sam gospodar. On ne pozna političnega malikovanja in malikov in odklanja one razkrajajoče nazore, ki niso zrasli na domačih tleh, ki so tuji našemu značaju in naši miselnosti.

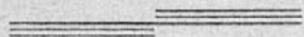
Mi smo hoteli tvornega ustvarjajočega dela, mi smo hoteli vžajemnega sodelovanja vseh slojev našega naroda, ki niti ne pozna kapitalistov in veleposestnikov. Hoteli smo, da se vrne v naše kraje in vasi mir, strpnost, medsebojno spoštovanje, hoteli smo konec terorja, strahovanja in žuganja. Le na ta način si bo slovensko in hrvatsko ljudstvo tega ozemlja ustvarilo one kulturne, socialne in gospodarske vrednote, ki so predpogoj za uspešno politično in gospodarsko uveljavljanje našega življa na tem svetovno važnem ozemlju.

Našo narodno čast, ki jo je peščica terorističnih elementov ponižala pred celim kulturnim svetom, morali bi dvigniti na mesto, ki ga je prej zavzemala in ki ga zasluži čast kulturnega in delovnega naroda.

In peščica mož, ki so stavili v onih časih vsemogočne OZNE na kocko vse, tudi svoje življenje, samo da rešijo kar se še rešiti da od slovenskih narodnih vrednot in svetinj, so napovedali komunizmu in njegovim izrodom neizprosen boj in odpor.

Tako so se v marcu 1947 postavili prvi temelji Slovenske demokratske zveze, edina demokratična in narodna politična organizacija, ki jo slovenski narod danes ima.

Ce hočete vedeti, kaj je in kaj hoče ta organizacija, je dovolj, če pogledate njen program, ki je bil sestavljen spomladis 1. 1947.

Program Slov. dem. zveze

Naš smoter je združenje vseh demokratskih sil slovenske, hrvatske in srbske narodnosti v svrhu moralne, kulturne, socialne in gospodarske povzdigne vseh slojev našega ljudstva na Slobodnem tržaškem ozemlju (STO).

Pri našem delu nas bodo vodile sledeče smernice:

I.

Slobodno tržaško ozemlje kot mednarodna državna tvorba je gotovo dejstvo. To dejstvo sprejemamo in smo za politično neodvisnost STO, ki mora vzdržati dobre prijateljske odnose do vseh držav, zlasti do sosednjih držav in do držav svojega zaledja.

II.

Ustava STO se ima zgraditi v smislu tržaškega statuta na podlagi demokratskih načel.

Vsa zakonodaja naj sloni na načelu dobre vere. V javni upravi naj vlada absolutna poštenost in nepristranost.

Korupcija se mora zreti v vsem javnem življenu. Ona je hudo socialno zlo in se temu primerno kaznuje.

III.

Uprava mora biti razbirokratizirana in poenostavljenata. Uradniki se sprejemajo edino na podlagi strokovne in moralne kvalifikacije. Prednost pri nameščanju imajo osebe rojene v STO ali v Julijski krajini in ki znaajo oba uradna jezika.

Varnost državljanov je predpogoj za mirno ustvarjalno delo in za splošni napredek, zato gre brezhibni in učinkoviti varnostni službi vsa pozornost.

IV.

Medsebojno razumevanje, spoštovanje in strpnost so pogoj za mirno sožitje med nami in našimi sodržavljeni italijanske narodnosti, na podlagi narodne in jezikovne enakopravnosti in polnega svobodnega razvoja obeh narodnosti.

V.

Vsi državljanji STO, ne glede na spol, imajo enake pravice in enake dolžnosti.

VI.

Za vsakega človeka hočemo svobodo pred strahovanjem, svobodo pred pomanjkanjem, svobodo vere, misli in političnega prepričanja, združenja in kretanja, nevmešavanje v njegovo zasebno življenje ter nedotakljivost stanovanja in pisemsko in telefonsko tajnost.

VII.

Državljanom je zajamčena svoboda vere in vesti in nikdo se ne sme ovirati v izvrševanju svojih verskih dolžnosti in pri poklicnem izvrševanju verskih obredov.

VIII.

Vzgoja otrok je pridržana družini in šoli, državnim ali zasebnim po svobodni izbiri staršev.

IX.

Sola je nepolitična. Ona je dostopna vsakomur; revnim nadarjenim učencem naj se omogoči brezplačno šolanje. Vzgoja mladine se vrši po priznanih etičnih načelih, v ljubezni do bližnjega, v spoštovanju staršev in tradicij svoje zemlje in svojega rodu, k miroljubnosti in strpnosti do sodržavljanov druge vere, miselnosti in narodnosti, ne k sovraštvu in nasilju.

X.

Le v skupnem tvornem sodelovanju vseh slojev našega ljudstva je zajamčen obstoj in napredek našega naroda in njegovih kulturnih vrednot. Zato načelno odklanjam nadvlado enega samega sloja ali razreda nad celim narodom, ker se je doslej taka nadvlada izpridila povsod v totalistično nadvlado peščjce ljudi.

XI.

Socialno vprašanje se reši na podlagi socialne pravičnosti. Vestno in pravično je odmeriti zaslужek za storjeno delo, tako da se zajamči vsakemu državljanu, ki ni delomrznež, za dostenjno življenje njega in družine, zadostni dohodek; v onemoglosti in starosti pa potreben dohodek za življenje potom socialnega zavarovanja.

Posebno pozornost je obračati vajencem, mladoletnim, ženskam, nestalno zaposlenim in nezaposlenim.

Zivljenjska raven vseh, zlasti delovnega ljudstva, kmeta, ribiča, delavca in uradnika, se mora dvigniti in zravnati navzgor in ne navzdol. In ravno zato odklanjamo kolektivizem, ker ta vzravnava življenjski standard navzdol mesto navzgor in vodi v splošno obubožanje.

XII.

Smo za znižanje delovnega urnika, za pravico delavcev in nameščencev vseh uprav do stavke (štrajka) v borbi za njihove gospodarske in socialne interese ter za pravice združevanja v svobodnih delavskih sindikatih, ki morajo ščititi koristi delavca, ne pa biti samo ekspozitura političnih strank.

Pri velikih podjetjih imajo delavci pravico do kontrole in do soudeležbe pri čistem dobičku. Delavcu in nameščencu je pustiti prosto voljo in prepričanje, ne smeta biti zasužnjena eni stranki in eni ideologiji, ki ubija v njih samostojnega človeka; biti morata sama gospodar svojega prostega časa, da se posvetita družini, izobrazbi in potrebnemu razvedrilu.

Delavcu in nameščencu je treba omogočiti, da prideta do lastnega doma.

XIII.

Kmet mora biti na svoji zemlji samostojen gospodar, ki samostojno razpolaga ne samo s svojo zemljo, ampak tudi z njenimi pridelki. Svobodna in gospodarsko trdna kmetija je predpogoj za zdravo in svobodno kmečko družino, ki jo je treba kot socialno edinico podpirati in ohraniti. Zato se mora pomagati kmetu do take kmetije, ki bo v stanu dostenjno preživljati njega in njegovo družino. Smo za umno družitev raztresenih parcel iste kmetije in proti košanju posestev pod eksistenčni minimum. Nadštevilno kmečko prebivalstvo se usmerja v pomorstvo, trgovino in industrijo.

Odklanjamo razbijanje kmeta in ustvarjanje kmečkega proletariata iz političnih vidikov, ki vodi k znižanju življenjske ravni. Kmetijske šole naj nudijo kmečkemu prebivalstvu potrebno strokovno izobrazbo. Kmečko zadružništvo bodi prostovoljno združenje svobodnih kmetov, ki zadruge sami upravljajo v korist kmečkega stanu, ne pa v korist političnih strank.

XIV.

Naloga gospodarske politike je ustvarjati dovolj sredstev za čim popolnejše kritje vseh kulturnih in ekonomskih potreb vseh državljanov ter omogočiti zaposlitev vseh proizvajalnih sil.

Gospodarstvo naj sloni na privatni lastnini, ki naj vrši socialno funkcijo in na osebni iniciativi (podjetnosti), kot najuspešnejšem činitelju za tvorbo novih gospodarskih dobrin.

Poštenost, korektnost in lojalnost naj bodo temelji gospodarskega udejstvovanja. Vsakdo ima v gospodarstvu pravico do poštenga zasluga, izkoriščanje je nemoralno in dobikek iz izkoriščanja naj gre oškodovancu ali državi.

XV.

Smo za podržavljenje velikih podjetij, ako se to izkaže iz narodno-gospodarskih vidikov za koristno.

Nikomur ne sme država odvzeti njegove imovine kakor samo v primerih, ki jih zakon določa in kadar to zahteva zakonito ugotovljeni javni interes, proti plačilu pravične odškodnine.

XVI.

Trgovina je svobodna; država jo pospešuje z organizacijo prometnih zvez, s primerno prevozno tarifno politiko in z zaščito v inozemstvu.

XVII.

Naša trgovinska in finančna politika imata za cilj, da postane celo STO prosto carine z zdravo denarno valuto in s stalno denarno kupno močjo.

Vsi denarni závodi stoje pod državno kontrolo, ki mora zlasti varovati koristi vlagateljev.

Davki naj bodo progresivni in naj jih nosi predvsem državljan, ki jih laže prenaša.

Slovenska demokratska zveza je torej po tem programu

ORGANIZACIJA DELOVNEGA LJUDSTVA,

ker je politična organizacija demokratičnih Slovencev na Svobodnem tržaškem ozemlju in na Goriškem.

Slovenski narod na teh področjih je v celoti narod delovnih ljudi: malih kmetov, ki si v potu svojega obraza in z zvesto ljubезнijo služijo skromni kruh; kmečkih delavcev, ki delajo isto; de-

lavcev v obrti in industriji, ki žive iz rok v usta; malih obrtnikov in trgovcev ter delovnega razumništva, ki ob skromnih, pogosto berških prejemkih ne le živi, marveč tudi po svojih močeh pomaga svojemu ljudstvu v njegovem boju za obstanek, za pravico in za lepšo bodočnost.

Tudi boj za naš narodni obstanek je v bistvu socialni boj; boj za življenje in za kruh s tistimi, ki nam ne puste niti kot ljudem živeti, ker smo Slovenci.

Že ta resnica nam zgovorno priča, da organizacija, ki hoče zastopati to ljudstvo in pomagati temu narodu, ne more biti drugega kakor organizacija delovnih ljudi. Ce je ta organizacija demokratična, je izključeno, da bi jo vodili in v njej odločali bogatini, tudi če bi jih kaj bilo.

Takšna organizacija je Slovenska demokratska zveza.

Naši nasprotniki, bolj ali manj prostovoljne žrtve komunistične partije, v kateri vlada najstrašnejša diktatura manjšine, ki ima vse pravice, vse ugodnosti in vso besedo, — ti skušajo naše gibanje prikazovati kot »meščansko stranko«. Njen namen in program naj bi po njihovih trditvah bil ta, da zagotovi »buržujem« oblast nad slovenskim delovnim ljudstvom.

Jasen odgovor njihovi gonji in prav tako jasen odgovor tistim, kakšna je socialna vsebina našega boja, daje program Slovenske demokratske zveze.

Slovenska demokratska zveza, hoče zastopati vse slovensko delovno ljudstvo na področjih, kjer deluje. Zaradi tega njen splošni in socialni program ne more biti drugačen, kakor je.

Slovenski narod, kakor vsak narod, sestavlja sloji in stani, ki morajo v narodni skupnosti imeti vsi enake pravice. Stranka, ki se bori za pravice enega samega stanu, se bori v bistvu za politično, socialno in gospodarsko diktaturo tega stanu ali sloja nad vsem narodom. Taka stranka ni demokratična, marveč je grobokop demokracije. Zato pripravlja polom lastnemu narodu in vsakemu njegovemu pripadniku posebej.

Slovenska demokratska zveza tega svojega socialnega programa ni nikoli tajila. Zdaj pa znova poudarjamo, da vemo, da bodo naši nasprotniki v bližnjem volivnem boju skušali tajiti predvsem socialni značaj našega gibanja.

Mi si pa upamo trditi, da je uspeh, ki ga je Slovenska demokratska zveza v svojem kratkem obstanку dosegla, treba pripisovati prav njenemu jasnemu, odločnemu in sodobnemu socialnemu programu.

Kdor je videl naša zborovanja v Mavhinjah, na Opčinah, v

Nabrežini in naše prireditve drugod, se je na lastne oči prepričal, kdo se zbira v naših vrstah: slovenski kmet, slovenski delavec, obrtnik, ribič, razumnik; skratka, slovenski delovni človek. Ta delovni človek je spoznal, da je diktatura manjšine v izrazito razredni stranki, kakor je komunistična partija, slovenskega kmeta, razumnika, zlasti pa delavca zaslužnila ter mu vzela vse tiste pravice, za katere se je boril proti tuju.

Da se te socialne in duhovne sužnosti ubrani, je slovenski narod na Tržaškem in Primorskem ubral drugo pot — pot, ki mu jo kaže prav naše gibanje.

In Slovenska demokratska zveza je prav zaradi tega tudi dejansko, ne samo po programu, postala organizacija slovenskega delovnega ljudstva!

Da to resnico še bolj potrdimo in dokažemo, poglejmo, kako gleda Slovenska demokratska zveza na posamezne sloje slovenskega delovnega ljudstva in kako si zamišlja delo za njihove koristi.

Mi in slovenski kmet

Slovenska demokratska zveza si je zastavila nalog, zastopati in braniti narodne, politične, gospodarske, socialne in kulturne pravice slovenskega naroda na Svobodnem tržaškem ozemlju in na Goriskem.

Slovenci na tem ozemljtu pripadajo po večini delavskemu sloju. Znaten del pa je tudi kmetov.

A četudi bi bil odstotek kmečkega ljudstva med Slovenci tukaj dosti manjši, bi morala našemu kmetu posvečati prav posebno pozornost vsaka stranka, ki temelji na pravem narodnem in slovenskem programu.

Slovenska demokratska zveza se te svoje dolžnosti in svojih obveznosti do slovenskega kmeta docela zaveda. Tej zavesti je dala jasnega izraza v svojem programu, v katerem je eno glavnih načel tisto, ki pravi, da mora biti kmet na svoji zemlji svoj gospod; da mora biti gospodar nad sadovi svojih žuljev in svojega znoja; da je zdrava, gospodarsko trdna in svobodna kmečka družina osnovna socialna edinica slovenskega ljudstva. To osnovo je treba z vsemi silami ohranjati ter varovati pred razbijanjem, propadanjem in pred tistimi, ki bi jo radi iz razredno - političnih razlogov sproletarizirali ter iz kmeta naredili najprej berača, za tem pa brezimnega sužnja totalitarnega reda.

Po skušnjah, ki smo jih doživeli v vojni in revoluciji, danes še zlasti dobro vemo, da je prav slovenski kmet bil in je temelj slovenske narodne samobitnosti in s tem poročilo za bodočnost našega naroda. Prav tako vemo, da je kmet vedno in povsod hrbtenica vsega odpora proti narodnemu in socialnemu zasužnjevanju; da je on najzanesljivejša obramba v boju proti tujemu pohlepu in proti pogubni tuji učenosti.

Slovenski kmečki dom je zlasti na tem področju tisti neizčrpljivi studenec, iz katerega že stoletja teče zdrava slovenska kri v mesto, ki nam je s svojo izkoreninjenostjo povzročilo toliko izgub. Ta kri je tista, ki nas je ohranila, da smo v vseh viharjih in preganjanjih ostali povsod tam, kjer imamo pravico biti in od koder bi nas oni, ki nam ne privoščijo življenja, tako radi iztrebili.

Vsi tisti, ki jim je slovenski narod na poti in ki bi radi posedli njegovo zemljo in njegovo pravico, so se vedno z največjo silo vrgli na slovenskega kmeta. Videli smo, kaj je z njim delal fašizem, in doživljamo strahote, s katerimi ga hoče uničiti danes komunizem.

Niti eden, niti drugi mu do zdaj ni mogel do živega. Slovenski kmet je z drugačnimi koreninami prvezan na svojo zemljo in na rodbni dom, kakor pa kdo drugi v svojem prezimnem stanovanju in še bolj brezimnem delu.

Kdor se torej bori za obstanek in bodočnost slovenskega naroda, se mora zlasti boriti za slovenskega kmeta, za njegovo svobodo in njegove pravice. Mora si z vsemi silami prizadevati, da mu bo zavaroval zemljo, olajšal življenje in mu dal vse pripomočke, s katerimi bo laže kljuboval navalu časa in vztrajal na mestu, katero mu je usoda v narodu določila.

Prav posebno je to delo za slovenskega kmeta važno na Tržaškem in Goriškem, kjer je vse slovensko življenje prav za prav en sam nepretrgan boj za narodni in s tem socialni in človeški obstanek Slovencev.

V tem boju neprenehoma izgubljamo prve straže, ki jih premaguje zagrizeni politični in gospodarski naval tujstva. A dokler bomo imeli v zaledju prvih črt trdnega, zavednega in požrtvovalnega slovenskega kmeta, bomo vsako izgubo lahko nadomestili in vsako postojanko ohranili.

To pa bo le tedaj, če bomo našega kmeta obdržali na zemlji in storili zanj vse, kar nam zapoveduje naša narodna dolžnost in naša odgovornost za bodočnost slovenstva na tem prostoru. S tem bomo dosegli, da bo slovenski kmet na tej zemlji še naprej stal steber svobode, narodne zavesti in demokracije, kakor je to vsa huda stoletja bil.

Slovenska demokratska zveza se, kakor smo že zapisali, te svoje dolžnosti povsem zaveda. Najprej zaradi tega, ker je slovenska, to je, gibanje, ki ga vodi in usmerja narodna misel in skrb za obstanek slovenskega ljudstva, čigar jedro je in bo slovenski kmet.

Razen tega pa ji skrb za slovenskega kmeta in boj za njegove pravice narekuje dejstvo, da ni in ne mora biti razredna stranka, marveč gibanje za socialni mir in socialno pravičnost. To dvoje pa je mogoče doseči samo v slogi in soglasju med vsemi delovnimi sloji, ki sestavljajo slovensko narodno skupnost.

Slovenski kmet pa, ki se je že v začetku s prepričanjem in zaupanjem oklenil našega, edino res demokratičnega gibanja med Slovenci, bo svojo zvestobo tistim, ki se za njegovo pravico bore, gotovo rad v dejanju izpričal, ko bo prišel čas za to !

Slovenska demokratska zveza in naš delavec

Ves program našega gibanja je na kratko povedan v stavku, da je Slovenska demokratska zveza organizacija delovnega ljudstva.

Toda Slov. dem. zveza bi tega imena ne zasluzila in svojega poslanstva ne izpolnjevala, če ne bi prav posebne skrbi posvečala tistem sloju slovenskega delovnega ljudstva na Tržaškem in Gočiškem, ki zaradi posebnih razmer tukaj predstavlja številčno jedro tega ljudstva — slovenskemu delavcu.

Zavedajoč se te posebne naloge je Slovenska demokratska zveza v glavnem delu svojega programa dala največ poudarka pravicam in zahtevam slovenskega delavca. Ne zaradi tega, da bi zganjala poceni demagogijo na račun delavca in njegove stiske, marveč, ker se zaveda, da je le v skupnem in tvornem sodelovanju vseh slojev poroštva za obstanek in napredek celotnega slovenskega naroda.

To sodelovanje med posameznimi sloji pa je nemogoče, če ne bo dobil svoje pravice prav slovenski delavec.

Bistven pogoj za zagotovitev teh pravic je rešitev socialnega vprašanja. Toda te rešitve si ne zamišljamo tako, kakor jo oznanja komunizem. Mi ne trdimo, da gredo samo delavcu vse pravice in njemu vsa oblast. S tem bi delali krivico drugim delovnim ljudem

in se zavzemali za diktaturo enega sloja nad vsemi drugimi.

Grešili bi proti enemu glavnih načel našega gibanja, ki se bori za koristi in pravice vseh delovnih ljudi na tem ozemlju, naj bodo to delavci, kmetje, obrtniki, uradniki ali razumniki.

Gesla o delavski ali proletarski diktaturi tudi ne maramo uporabljati, ker se zavedamo, da je ta krilatica le propagandna laž. Ta laž naj majhni skupini totalitarnih stremuhov omogoči, da po delavskih hrbitih in po delavskih žuljih zlezejo do oblasti in do vseh dobrin. V Sovjetski zvezni vladi 14 ljudi nad 200 milijoni duš.

Danes vsi vidimo, kako je večina slovenskega delavstva postala žrtev slepila. Ker je verjela propagandi o diktaturi proletarijata, je padla na položaj državnih sužnjev, ki jih povrh duševnega in telesnega jarma tepe še bič vseh kapitalističnih izžemalskih in priganjaških delovnih metod. Razlika med tistim, kar je bilo prej, in kar je danes, je le ta, da danes vihti ta bič država. Zaradi tega seveda ni bič nič manj boleč. Toda slovenski delavec pod njim zdaj niti ječati ne sme, kaj šele protestirati ali, da bi se temu zatiranju uprl s stavko, kakor se je lahko poprej.

Da vsaj del slovenskega delavstva, ki živi v svobodi, rešimo usode prisilnega dela, priganjane prostovoljnosti in brezobzirnega izkoriščanja po državnem kapitalizmu, smo postavili svoj socialni program.

Ta socialni program daleč prekaša komunistični socialni evangelij, ker zagotavlja slovenskemu delavcu možnosti za vedno večji razvoj v sklopu celotne narodne skupnosti. In delavec je prav tako enakopraven in enakovreden član te skupnosti kakor vsakdo drugi.

Naš program hoče iz delavca najprej narediti spet človeka, ki bo imel pravico misliti z lastno glavo, soditi po lastni preudarnosti ter se odločati po lastnih koristih, ne pa po zapovedih in muhah kake partie ali večjih in manjših sindikalnih diktatorjev.

Ce bo slovenski delavec spet sam postal človek, bodo tudi njegovi gospodarji prisiljeni ravnati z njim kot s človekom, ne kot s številko, ali kvečjemu kot z drobcem nekega političnega sindikata.

Sele tedaj bodo tudi ostali sloji slovenske narodne skupnosti videli v delavcu spet svojega človeka in brata, kateremu so pri njegovih prizadevanjih vsi dolžni pomagati. Sele tedaj se bo tudi on sam spet čutil nekje doma in med svojimi ljudmi. Cutil bo namreč, da sta njegova usoda in njegova bodočnost neločljivo zvezani z usodo vsega, kar je slovensko.

SEVEDA JE DOLŽNOST SLOVENCEV, PRIPADAJOČIH DRUGIM SLOJEM, DA SLOVENSKEMU DELAVCU DO TEGA Z VSO MOCJO POMAGAJO IN MU OB VSAKI PRILIKI IN V VSEH

MOGOCIH OBLIKAH DAJO ZIVO CUTITI, DA GA SMATRAJO NE LE ZA CLOVEKA, MARVEC, KAR JE SE VEC, ZA BRATA.

Duhovna osvoboditev slovenskega delavca od vseh diktatur in vseh tiranij je prvi pogoj za njegovo socialno osvobojenje.

To socialno osvobojenje, za katero se borimo, mora omogočiti slovenskemu delavcu vedno boljše življenje. Mora mu dajati vse možnosti za duhovni razvoj, za kulturni napredok in za udeležbo pri vseh dobrinah, ki jih človeštvu nudi sodobna omika. Osebna svoboda, svoboda mišljenja, svoboda besede in združevanja, svobodna pobuda in koristi, ki iz nje izvirajo, morajo postati delavčeva pravica in last ne le na papirju, marveč v dejanju.

Ce kdo, potem ima prav delavec vso pravico do sadov svojega truda. Z njegovim zaslužkom ne sme gospodariti nihče drugi kakor on sam, ker le to mu bo omogočilo pravo človeško življenje. Vse, kar delavec od svojega zasluga kamor koli daje, mora biti prostovoljno, ne na povelje raznih strank in organizacij.

Diktaturo političnih sindikatov nad vsem delavčevim življnjem je treba onemogočiti. Osnovna delavčeva svoboščina je ta, da mu ne sme nihče prepovedati, da bi smel delati, če ga je volja. Prav tako pa mu nihče ne sme braniti, da s stavko uveljavlja svojo pravico do kruha in do življenja, kadar je to potrebno.

Delavec ne sme biti niti državi, niti zasebnemu podjetniku samo stroj, ki ga je treba čim bolj izkorisčati. Delovni red mora temeljiti na načelu, da je delavec človek, ki ima pravico do oddila, do vseh užitkov sodobne omike in prosvete, do razvedrila, do zasebnega življenja, do družine in do lastnega doma v vsem pomenu te besede.

In nazadnje mora biti delavcu omogočeno, da bo s svojo zavestnostjo, sposobnostjo, požrtvovalnostjo in navdušenjem, ki ga levičarski demagogi tako brezobjirno izkorisčajo, kot n.pr. z udarniškim delom, v svoje umazane namene, pomagal kot enakopraven član narodne skupnosti pri delu in boju za novo bodočnost vsega slovenskega ljudstva.

Sele ko bo slovenski delavec tukaj po lastnem spoznanju in prizadevanju ter ob podpori tistih, ki mu morajo najprej biti bratje, te poglavitne cilje dosegel, bomo lahko rekli, da je tudi v naši narodni skupnosti postala meso beseda, ki pravi, da gre

» delu slava, čast, oblast! «

In doseči to, smatra Slovenska demokratska zveza za eno svojih prvih in najvažnejših nalog.

Slovenska demokratska zveza in srednji sloj

Srednji sloj slovenskega naroda na splošno, še posebe pa na Tržaškem in Goriškem, sestavlja samostojni obrtniki, mali trgovci, mali podjetniki, nameščenci in uradniki vseh vrst. Zakoni svobodnega gospodarstva povzročajo, da sloj nastaja in rase zlasti v mestih. Zaradi tega ga pogosto označujemo z imenom »meščanstvo«. Tisti, ki jim je zlasti iz posebnih političnih vzrokov ta socialna plast trn v peti, uporabljajo zanjo psovko »buržuažija«.

Srednji sloj, meščanstvo ali »buržuažija« je neobhodno potrebna socialna, gospodarska in kulturna sestavina vsake skladne narodne skupnosti. Narodu, ki ne pozna velikega gospodarstva in velikega podjetništva, daje prav socialno zdrav in trden srednji sloj potrebujo gospodarsko silo in odpornost, da more vzdržati in se ohraniti. To velja zlasti za tako izpostavljena področja, kakor je naše.

Meščanstvo je dalje pri vsakem narodu hrbitenica in nosilec prave narodne zavesti in vsakega napredka. Zaradi svoje gospodarske neodvisnosti, ki mu omogoča stalni stik s svetom in splošnim razvojem, je srednji sloj tisti svobodožubni element, ki preprečuje, da bi ves narod postal plen reakcionarnih vplivov z leve ali z desnice.

Iz istega vzroka je slovensko meščanstvo bilo — ali bi vsaj moralno biti — pospeševalec kulture, omike in duhovnega napredka. S tem je opravljalo bistveno nalogu pri splošnem razvoju slovenskega naroda ter bilo v marsičem temelj in gonilo tega razvoja.

Morda nikjer med Slovenci ni bila ta vloga srednjega sloja tako vidna kakor prav tukaj. Slovenski obrtnik, slovenski trgovec, slovenski podjetnik, slovenski nameščenec in uradnik je bil tisti, ki je s svojim delom in svojo zavednostjo ustvarjal gospodarske, socialne in kulturne temelje za ohranitev slovenstva v teh obrobnih predelih naše zemlje.

Gospodarske ustanove, ki so jih postavili na noge ti ljudje; šole, ki jih je vzdrževala njihova požrtvovalnost; kulturne ustanove vseh vrst, ki so pred prvo svetovno vojno v Trstu in drugod tako evetele; pogumno javno izpovedovanje slovenštva ob vsaki priliki in ob vsaki nevarnosti — te stvari so slovenstvo na tem področju zasidrale tako, da je dvajset let fašizma in šovinizma ni moglo izkorenininiti.

Slovenski srednji sloj je bil tisti, ki je s svojim vzgledom in svojim delom dajal poguma slovenskemu malemu človeku, da se je kljub vsem naskokom tujstva držal svoje narodne skupnosti in ostajal sin svoje matere. Gospodarski uspehi slovenskega obrtnika, trgovca, nameščenca in človeka svobodnih poklicev so tudi slovenskega proletarca tukaj bodrili in opominjali, da je s pogumom in delavnostjo mogoče vsakemu Slovencu uspeti in obstati.

Povrh tega je slovensko meščanstvo v Trstu in drugod bilo prisiljeno živeti v vsakdanjem stiku s tujim narodom. Temu je zato v dejanju dokazalo, da smo Slovenci samostojen, zrel, sposoben in omikan narod. Tako nam je od tuja naravnost izsiljevalo priznanje o pravici do življenja in obstanka tukaj.

Fašizem in komunizem sta se pomena srednjega sloja za ohranitev slovenstva na tej zemlji dobro zavedala. Zaradi tega sta brezobzirno udarila po njem.

Fašizem ga je skušal gospodarsko, socialno in človeško uničiti. Uničeval in ropal je slovenske gospodarske ustanove in posameznike. Vzel je slovenskemu meščanstvu sleherno možnost za kulturno izživljvanje in uveljavljanje in s tem možnost za zdrav vpliv na vse slovensko narodno življenje. S krivičnim političnim razlikovanjem, poniževanjem in preganjanjem je skušal vlivati v slovenski srednji sloj malodušje in obup, da bi zapustil svoje mesto, s čimer bi slovenski narod na Primorskem izgubil hrbitenico.

Pogum, s katerim je večina slovenskega meščanstva tem brezobzirnim težnjam fašizma nasprotovala, je slovenskemu srednjemu sloju v čast. Vrh tega pa mu daje tudi pravico, da dobi v naši narodni skupnosti spet tisto mesto, tisto spoštovanje in tisto besedo, ki mu gre.

Komunizmu je slovenski srednji sloj bil tudi silno na poti pri njegovih prizadevanjih za socialno, gospodarsko in človeško izenačevanje ter zasužnjevanje slovenskega naroda. Ker je njegovo odpornost proti vsakemu raznarodovanju — in komunizem ni drugega kakor politično in socialno raznarodovanje — poznal, ga ni skušal naravnost likvidirati, kakor se je to zgodilo drugod. Pač pa je napel vse sile, da bi ga zmešal, razkrojil ter ga duhovno in gospodarsko sproletariziral.

Dva največja sovražnika slovenstva, fašizem in komunizem, sta se torej z vso silo spravila na uničenje slovenskega srednjega sloja na tem področju. To nam bolj kakor vse drugo dokazuje, kako pomemben je ta sloj za ves narod in za njegovo bodočnost.

Slovenska demokratska zveza se te resnice dobro zaveda. Za svoja glavna cilja si je postavila ohranitev in utrditev slovenstva na teh tleh ter dosego socialne pravičnosti za vso slovensko narodno

skupnost v svobodi, mirnem razvoju in skladnem sodelovanju vseh slojev našega ljudstva. Niti enega niti drugega ne bi mogla doseči, če bi puščala vnemar naš srednji sloj in njegove koristi.

Nič manjšo skrb kakor slovenskemu delavcu in slovenskemu kmetu je zaradi tega v svojem programu in v svojem delu posvetila slovenskemu srednjemu sloju.

Prav slovenskemu obrtniku, slovenskemu trgovcu, slovenskemu nameščencu in slovenskemu uradniku hoče zagotoviti tisti politični in gospodarski položaj ter razvoj, ki mu bo omogočal, da bo v slovenski narodni skupnosti imel spet tisto mesto in vlogo, katero mu določajo neizprosní zakoni narodnega obstanka.

Zaradi tega se že in se bo zlasti v bodoče borila proti rdeči razredni demagogiji, ki hoče srednji sloj zasovražiti pri našem narodu s tem, da ga prikazuje kot škodljivca, zajedalca in izkoriščevalca.

SLOV. DEM. ZVEZA JE EDINA SLOVENSKA POLITICNA ORGANIZACIJA, KI SI UPA TO SVOJE PREPRICANJE IN TA NAMEN ODKRITO POVEDATI IN GA V DEJANJU UVELJAVLJATI.

Spričo vsega tega je več kakor jasno, da slovenskemu meščanu, naj pripada kateri koli socialni plasti, ni mesta drugje kakor v gibanju, ki se edino odkrito bori za njegovo pravico v slovenskem narodu in v življenju!

Slovenska demokratska zveza in naš razumnik

Razumniški sloj je pri vsakem narodu tisti sloj, ki vodi. To naložo mu je naložil Bog. Nihče, ki je poklican, se ji ne sme izogniti. Kdor pa to vseeno stori, ali kdor to svojo naložo slabo izpolni, naj se zaveda, da ga bosta lastno ljudstvo in zgodovina prej ali slej sodila in obsodila.

Razumništvo je odgovorno za usodo lastnega naroda. Ono mora svojemu ljudstvu kazati pot pri narodnem, političnem, socialnem in duhovnem razvoju.

Cim nevarnejši so časi in čim bolj je sam obstanek naroda na tehnici, tem večja je odgovornost razumnika za vse, kar se utegne zgoditi. In če ljudje, ki so poklicani za vodstvo, sami zgreše

pot, lahko pahnejo vse ljudstvo v nesrečo. Če slepec slepca vodi, oba v jamo padeta!

Ena največjih propagandnih laži komunizma je tista, ki pravi, da morajo voditi usodo kakega naroda tako imenovane ljudske množice. Vodi lahko samo tisti, ki mu je dano večje spoznanje, večja razgledanost in tolikšen čut odgovornosti, da se je pripravljen za to svojo nalož do konca žrtvovati.

Diktatura pešice nasilnikov, ki jo vidimo v vsaki komunistični državi, in sužnost ljudskih množic, ki jih ti nasilniki krote z nagobenikom, z bičem in s postavo, nam kričeče dokazuje, kako zlango je komunistično geslo o vodstveni vlogi tako imenovanega »ljudstva«.

SAM KOMUNIZEM NE BI BIL SLOVENSKEGA NARODA NIKDAR ZASUŽNJIL, ČE BI SEZNATEN DEL SLOVENSKEGA RAZUMNISTVA NE BIL IZNEVERIL SVOJEMU LJUDSTVU IN SAMEMU SEBI; če se ne bi bil vdinjal tuji modrosti in tujim gospodarjem samo zaradi tega, da bi se, četudi za ceno krvi, razdejanja in narodne nesrečе, prikopal do korit in do oblasti.

Ta naša lastna bridka izkušnja nam priča, kaj se kakemu narodu lahko zgodi, če se pokvari njegova sol — njegov razumniški sloj. Hkratu nam to po svoje priča, kakšno usodno vlogo ima razumnik v našem narodu.

Toda ni vedno nujno, da je takšnih nesreč kriv samo razumnik. To se lahko zgodi tudi tedaj, kadar se naravnega vodstva polaste politični špekulant, koristolovci in nesposobni sebičneži. Ti pogostoz demagogijo in lažjo zaslepe ljudstvo, da svojih pravih vodnikov ne mara več poznati, ne priznati jim vloge, ki bi jo morali imeti.

V takem primeru se razumništvo razočara in odtegne svoji prvi in pravi nalogi, ali pa iz užaljenosti zavije v povsem napačno smer in potegne še narod za sabo.

Tudi takih vzgledov imamo v naši politični in narodni zgodovini žal precej.

Posebno važne so naloge razumništva pri majhnem narodu, kjer vsak človek, zlasti pa razumnik, pomeni neprimerno več, in ima torej tudi neprimereno večjo odgovornost, kakor pri velikem. To velja za ves slovenski narod, še posebe pa za Slovence na teh področjih.

Tržaški in primorski Slovenci so zaradi fašističnega zatiranja četrto stoletja ostali skoro brez vsakega razumniškega naraščaja in torej tudi brez pomladitve svojega vodstvenega sloja. Fašizem, ki se je dobro zavedal, da je razumnik sol in luč naroda, je skušal z

brezobzirnim preganjanjem, pobijanjem, obsodbami in krivicami slovensko razumništvo tukaj povsem uničiti. To se mu je, žal, tudi v veliki meri posrečilo.

Komunizem in njegova Osvobodilna fronta ne bi bila nikoli mogla zavesti tolikšnega dela slovenskega ljudstva na Primorskem, če bi bili primorski Slovenci v najusodnejši uri imeli prave, zavedne in trdne vodnike. KOMUNIZEM SE JE TEGA ZAVEDAL IN SKUSAL SE TISTO, KAR JE OSTALO, ALI POBITI, ALI PA Z OBREKOVAJEM IN LAŽJO PRI LJUDSTVU ONEMOGOCITI. To dela še zdaj. Dobro namreč ve, da mu bo tudi tukaj odklenkaš tedaj, ko bo primorsko ljudstvo spet imelo pravo narodno inteligenco, ki bo svojo vodstveno nalogo vestno in neomajno izpolnjevala.

Zaradi vsega tega je zlasti tukaj vsak pravi slovenski razumnik še neprimerno dragocenejši in njegove naloge dosti večje.

Slovenska demokratska zveza se teh resnic do dna zaveda, saj je bila prav peščica redkih poštenih razumnikov tista, ki jo je poklicala v življenje, da reši za Slovence na Tržaškem in Primorskem, kar se rešiti da. Dobro vemo, da bomo svoji veliki nalogi — rešitvi in ohranitvi slovenstva na zahodni meji našega naroda — kos samo, če bomo k temu delu pritegnili vsakega razumnika, ki je vreden tega imena in če bomo z delom in vzgledom svojemu ljudstvu vzgajali nov vodstveni rod.

ENAKO SE MORA PA TUDI VSAK, PRAV VSAK SLOVENSKI RAZUMNIK ZAVEDATI, KJE JE DANES NJEGOV MESTO. Sramotno je, odtegovati se svoji prvi nalogi, če slovensko ljudstvo tukaj silo trpi. Se bolj sramotno je, če bi slovenski razumnik tukaj tik ob meji največjega suženjstva, kar jih pozna človeška zgodovina, prostovoljno ali iz strahu hlapčeval ideologiji in sistemu, ki sta tako onesrečila njegov lastni narod.

Danes se ves svet borí za končno svobodo, katere zmaga je že na obzorju. Kdor se temu boju ne pridruži, zagreši izdajo nad lastním narodom in vsem svobodnim človeštvom.

Slovenski razumnik tukaj, bodisi domačin ali nedomačin, ima edinstveno priliko in možnost za izpolnjevanje svojega poslanstva: priliko in možnost, kakor ni dana razumniku nobenega drugega naroda za železnim zastorom. Edino slovenski razumnik lahko tukaj v svobodi živi med lastním narodom in torej lahko svobodno izpolnjuje svojo veliko nalogu.

Slovenski ljudje na teh področjih potrebujejo vodstva bolj kakor kruha. Zaradi tega se mora slovenski razumnik prav tukaj ves dati svojeemu narodu ter res živeti iz njega in zanj. Naše ljud-

stvo tukaj bo šlo po pravi poti le, če bo videlo in čutilo, da gredo do konca z njim tudi tisti, od katerih pričakuje rešitve.

• Slovenski razumnik je svojo nalogu tukaj dolžan izpolnjevati tudi zaradi samega sebe. Vojna, revolucija, trojno suženjstvo — vse to ga je moralno poučiti, da bo tudi zgolj človeško mogel živeti samo kot Slovenec med svobodnimi Slovenci. Brez tega tudi zanj ni ne kruha, ne življenja. Oboje si bo zagotovil, če bo zdaj svojo nalogu v lastnem narodu do kraja izpolnil.

Nobena skupina in nobeno politično gibanje razen Slovenske demokratske zveze danes slovenskemu razumniku te vloge ne prizava. Vsi ga hočejo imeti samo za brezimnega hlapca in ga ponižujejo na stopnjo propagandnega kričača.

Nihče, razen Slovenske demokratske zveze mu tudi ne nudi možnosti, da bi svoje vodstveno poslanstvo izpolnjeval tako, kakor terjata od njega čas ter odgovornost do naroda in do njegove boičnosti.

Samo Slovenska demokratska zveza tudi v svojem programu in svojem delu zahteva, da je treba slovenskemu razumniku dati v narodu tisto besedo, tisto mesto in tak materialni položaj kakor ga zaradi svojega pomena zaslubi.

Slovenski razumnik ne more biti hlapec nikomur razen resnici in domovini. Razumnik, ki ni svoboden, pa imena vodnika sploh ne zaslubi, saj pelje svoje rojake lahko samo v sužnost, ne srečo in polom.

Ce kateremu Slovencu, potem je slovenskemu razumniku mesto v Slovenski demokratski zvezi, pa nikjer drugje!

Naš kulturni program

je zapaden v točkah VI, VII, VIII in IX splošnega programa. Slovenska demokratska zveza se globoko zaveda ogromnega pomena, ki ga ima vera za razvoj in za ohranitev vsakega naroda. Zato se mora ohraniti naša krščanska vera med našim narodom, ker je to vera lubezni, vera požrtvovalnosti, strpnosti in spoštovanja večnih resnic, vera v zmago dobrega nad zlim.

Vsakomur mora biti zajamčena svoboda vere in vesti, svoboda izvrševanja verskih dolžnosti in svoboda izvrševanja verskih obredov. Nujna posledica teh načel je ohranitev in obramba cerkve in duhovniškega stanu pred preganjanjem.

Vzgoja otrok se vrši po priznanih moralnih načélih krščanstva,

v ljubezni do bližnjega, v spoštovanju staršev, in tradicij svojega rodu, k miroljubnosti in strpnosti do sodržavljjanov druge vere, druge miselnosti in druge narodnosti, ne k sovraštvu in nasilju.

Sola mora biti nepolitična in vzgoja otrok je pridržana družini in šoli, državni ali zasebni, kakor to starši odločijo.

SKLEP

To je program Slovenske demokratske zveze; to so dolžnosti, ki jih ima ona do slovenskega ljudstva tukaj in do njegovih posameznih slojev. To so naloge, ki jih more izpolniti ona, in naloge, ki jih ima pri tem delu vsak sloj slovenskega naroda na Primorskem in Tržaškem posebej in vsi svobodni ter demokratični Slovenci v celoti.

Slovenska demokratska zveza je danes edino svobodno narodno, demokratično in socialno gibanje Slovencev tostran in onstran železnega zastora. Zato so milijoni in milijoni oči uprte v to naše gibanje, v gibanje vseh Slovencev in Jugoslovanov, iz Jugoslavije in s celega sveta. Vodstvo SDZ se zaveda, da bo edino s skupnim, požrtvovalnim in nesebičnim delom vseh svobodnih Slovencev mogoče doseči cilje, ki si jih je zastavila.

Naš narodni cilj:

Ohranitev in utrditev slovenstva ob zahodni meji našega naroda. To bo mogoče doseči z obujanjem in podžiganjem narodne zavesti in z vzgojo kremenitih Slovencev, ki se bodo neustrašeno in vztrajno borili za priznanje vseh narodnih, političnih in socialnih pravic.

Naš politični cilj:

Ohranitev in utrditev Svobodnega tržaškega ozemlja, v katerem vidimo najmočnejše poroštvo za svobodo, enakopravnost in obstanek slovenstva tukaj ter bistven pogoj za zasidranje in zmago demokracije na tem delu Evrope.

Naš socialni cilj:

Delo, kruh, napredek, čim večja blaginja in socialna pravičnost za vse. To bomo skušali doseči s svobodno pobudo ter z vza-

jemnim in skladnim prizadevanjem vseh delovnih slojev našega ljudstva.

Naš kulturni cilj:

Svoboda vere in vesti ter vzgoja na podlagi krščanskih etičnih načel.

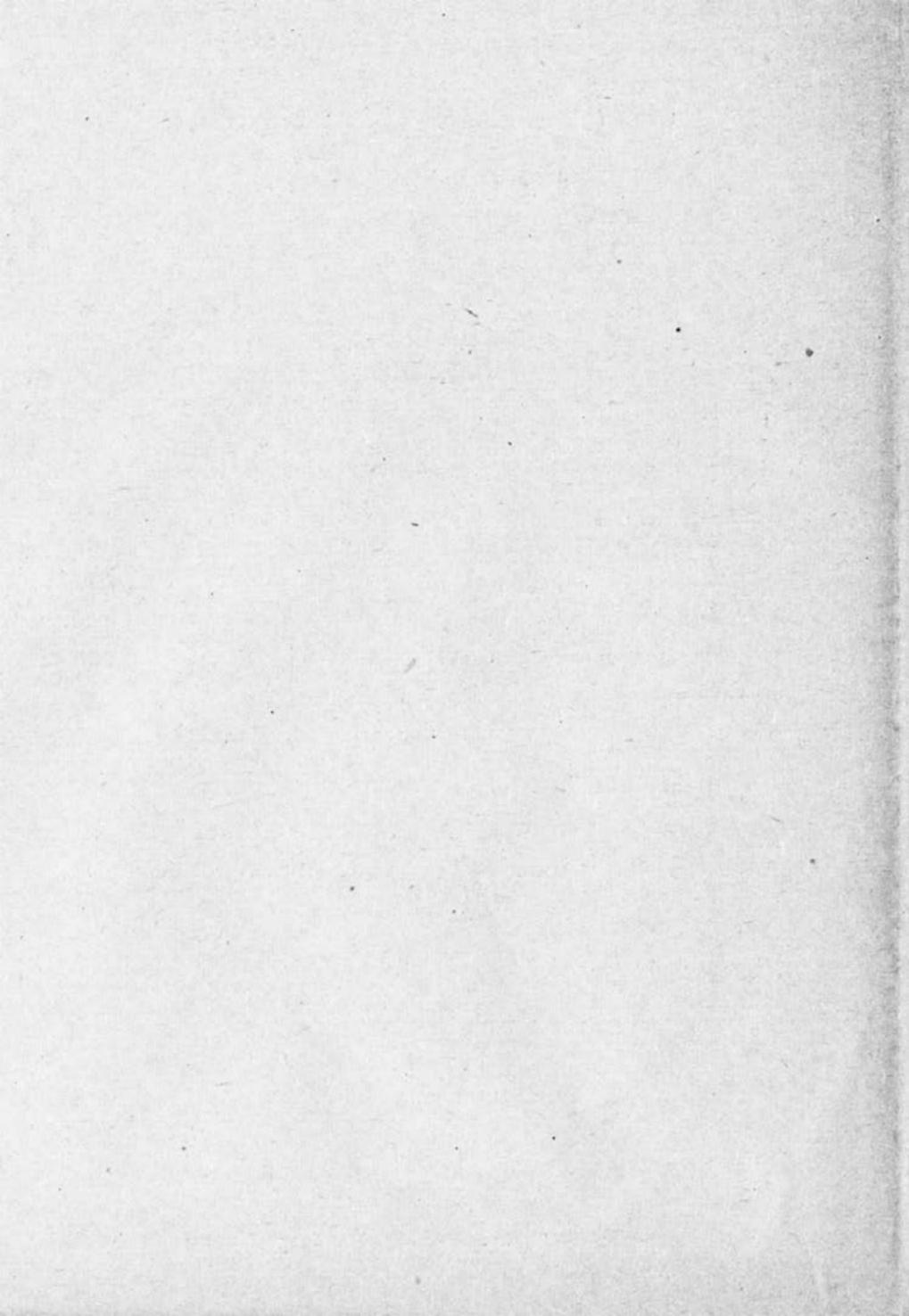
Napori za dosego teh ciljev pa naj konec koncev služijo še poslednjemu in najvišjemu namenu:

SVOBODI, NEODVISNOSTI IN SRECI VSEGA SLOVENSKEGA NARODA.

Komur je za slovenstvo in za njegovo bodočnost — in s tem za lastno bodočnost — naj se temu delu pridruži, ali pa naj nam da vsaj svoje pooblastilo zanj, kadar ga bomo za to prosili!

Velika noč, 1949.

Slovenska demokratska zveza za STO

Kazalo

Zakaj je bila ustanovljena Slov. dem. zveza?	—	—	—	str.	5
Program Slov. dem. zveze	—	—	—	—	” 11
Mi in slovenski kmet	—	—	—	—	” 16
Slov. dem. zveza in naš delavec	—	—	—	—	” 18
Slov. dem. zveza in srednji sloj	—	—	—	—	” 21
Slov. dem. zveza in naš razumnik	—	—	—	—	” 23
Naš kulturni program	—	—	—	—	” 26
Sklep	—	—	—	—	” 27

